

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—
za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
V upravi prejemajo mesečno . . . 1/70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENECE

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 20 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.
Izjaha vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-hero. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 8 strani.

Ob rakvah.

Neskončna žalost je legla na našo državo. Na rakvah v sarajevskem koku ležita Franc Ferdinand, eden najboljših Habsburžanov, in njegova plemenita soproga, hohenberška vojvodinja. Trije mladoletni otroci jokajo in ihté po očetu in materi, ki ju ne bo več nazaj. Sivolasni starček, cesar Franc Jožef okuša novo bridkost, ki se je pridružila mnogim udarcem, s katerimi usoda greni njegovo dolgo življenje. Avstrijske narode pretresata strašna bol in ogorčenje nad črnim činom sovražstva, ki je pretrgal nit življenja njemu, ki je bil največji up monarhije. Žalujemo pa predvsem Slovenci in Hrvat, ki nas je rajni ljubil in vpošteval naš pomen za državo in našo zvestobo, ki je najtrdnjša opora za vevlastni položaj monarhije.

Eden najboljših Habsburžanov je mrtev. Franc Ferdinand je globoko pojmoval svojo nalogo kot bodoči vladar Avstro-Ogrske; lahko rečemo, da najbolj med vsemi, ki jih je božja previdnost postavila na vodilno mesto v naši državi. Spoznal je, da mora Avstrija razpolagati z močno, edinstveno armado in imponujočo mornarico in obenem vedel, da mora država svojo silo črpati predvsem iz srečnih in zadovoljnih narodov. Odlikovali so ga visoka inteligenca, široko obzorje in nezlomljiva energija. Zato je takoj izprevidel, kakšne važnosti je za veliko Avstrijo jugoslovanstvo. Zato se je za usodo Hrvatov in Slovencev živo zanimal, cenil njihovo veliko lojalnost in zlasti njihovo vdanost do dinastije, njihovo globoko vernost, ki je najsigurnejši porok zvestobe narodov. Ni sledil v svojem srcu kratkovidni politiki one birokracije, ki prezira narodne težnje Hrvatov in Slovencev, ker je dobro vedel, da je monarhija na jugu proti vsem svojim sovražnikom najbolj zasigurana, če se osrečijo in zadovoljijo njeni najzvestejši stražarji, Hrvati in Slovenci. Zato smo upravičeno upali, da bo Franc Ferdinand kot bodoči vladar pravične zahteve Jugoslovanov podpiral in da bo res to, kar je obetal: vladar veliki, bogati, mogočni, trdni in nepremagljivi Avstriji, domovini srečnih narodov.

Zdaj ga ni več: padel je kot žrtev grdega fanatizma nezrelega, od sovražne protiaustrijske propagande nahujkanega mladeniča; sin srbskega naroda je uničil življenje največjega prijatelja avstrijskih Jugoslovanov.

Črno sovraštvo je bilo, ki je zadelo Franca Ferdinanda. Sovražstvo proti Avstriji, ki je na potu velesrbskim kovarjem; sovraštvo proti njemu, ki je hotel Avstrijo konsolidirati in predvsem urediti jugoslovansko vprašanje v njej tako, da bi podprl hrvatski in slovenski element, ki ne mara Velike Srbije, ampak hoče v interesu svoje narodne eksistence in svojega kulturnega napredka veliko Avstrijo, v kateri naj bi bilo združeno vse hrvatsko in slovensko kot trden mejnik med zapadom in vzhodom; sovraštvo proti njemu kot najodličnejšemu predstavniku ideje narodnega reda in miru na podlagi krščanskega svetovnega nazarja, ki se edino najuspešnejše upira pogubonosnim idejam svobodomiselnega anarhičnega prekucstva.

Ta čin neizmernega sovraštva je s svojo grozoto globoko posvetil v nezno razmere, ki so se zadnji čas vgnjezdile v deželah, ki mejijo na Balkan, ta vulkan neukročenih in neurejenih nacionalnih strasti in teženj. Pokazalo se je, kako te prevratne ideje predvsem okužujejo mladino. Tu je treba zdaj zastaviti delo, da bodo Avstriji prihranjene nadaljnje žrtve! Treba je pospešiti in poglobiti versko vzgojo, z energijo zastaviti pot svobodomiselnemu rovanju z besedo in knjigo,

predvsem pa s podpiranjem lojalnega hrvatskega in slovenskega naroda patriotizem v jugoslovanskih deželah naznotraj tako okrepiti, da se bodo velesrbski naklepi ob vernosti hrvatsko-slovenskega ljudstva razbili kakor razljučeno morje ob vekoviti skali. Z nasilno uradno in neuradno germanizacijo, z odbijanjem kulturnih zahtev Hrvatov in Slovencev, z mržnjo proti našim upravičenim narodnim težnjam dobivajo prekucuški elementi le novega netiva. Delo za veliko Avstrijo — ki je bila vzvišeni ideal plemenitega rajnika — morajo vršiti vsi v to poklicani faktorji v monarhiji v prvi vrsti s tem, da se oprejo na državni zvesti element na slovanskem jugu, ki ga je treba narodno, gospodarsko in kulturno ojačiti.

Franc Ferdinand, to je bila tvoja velika misel, to tvoje poslanstvo na jugu, to tvoja najsrčnejša želja! Umrl si, zadet od zločinca, ki je v tebi hotel zadeti to idejo! Toda misel ta ne bo s teboj v grob legla, ona ne sme umreti! To je tvoja oporoka, tvoj testament celi Avstriji. Ker so se bali, da bi ga ti uresničil, zato so ti končali dragoceno življenje. A svojega namena ne bodo dosegli, ga ne smejo! Misel velike, edine, mogočne Avstrije bo ne samo živela dalje, ampak na tvojem in tvoje zveste soproge grobu cvetela dalje, se okrepila in prerodila državo!

Poročila iz današnje julranje posebne izdaje „Slovenca“.

Pomemben oklic predsedstva bosenskega deželnega zbora.

Sarajevo. Predsedstvo bosenskega deželnega zbora je izdalo oklic, ki ima približno naslednjo vsebino: Narod Bosne in Hercegovine! **Nahujskan, nezrel individui, zapeljan po brezvestnih agitatorjih,** je izvršil podel zločin. Narod naše domovine! Vemo, da je neomajna tvoja zvestoba do prestola, da si vsak čas brezpogojno pripravljen žrtvovati svoje življenje za srečo in dobrobit habsburške dinastije. Zato vemo, da odobruješ, da je v tvojemu imenu predsedstvo deželnega zbora izreklo brezmejno ogorčenje ter **obsodilo brezvestne agitatorje in ničvredne zapeljivce nezrele mladine, na katere naj narod vtisne pečat sramote kot brezvestnim zločincem in jih kot izvržek človeštva iztrebi iz svoje srede.** Narod Hercegovine in Bosne! Upamo, da boš ti in vsi organi javnega mnjenja v znamenju vdanosti in zvestobe do prevzvišene habsburške hiše v bodoče z vsemi svojimi močmi delal na to, da bo vsaka misel na možnost kakega pojasa, vsaka zamuda preprečita tak pojav, v kali udušena. Ti imaš dolžnost skrbeti, da bo mladina obvarovana strupenih vplivov brezvestnih zapeljivcev. Pozivamo stariše naše šolske mladine, naj obvarujejo svoje otroke pred brezvestnimi agitatorji, ki njihovo dušo zastrupljajo z razkrojilnimi, anarhističnimi idejami in ognjevitim narodno zavest mladine in nepremišljenost ter nezrelost izrabljajo. Ljudstvo Bosne in Hercegovine! **Izpolni svojo sveto dolžnost, sicer pahneš našo domovino v nezogibno pogubo in razdereš vse upanje na lepšo bodočnost, ki je edino zajamčena v očividnem napredku na vseh poljih javnega življenja pod mogočnim žezlom Habsburžanov.**

Kako se je zgodil drugi napad?

Neka dama, ki je bila priča drugemu napadu, je izpovedala sledeče: Moj prijateljica in jaz sva se postavili nasproti trgovini v Franc Jožefovi ulici, ko se je že izvršil prvi atentat. Kmalu nato so prišli trije mladi fantje, od katerih je imel prvi mehak klobuk, drugi je imel črn trd klobuk, tretji pa svetel klobuk z ozkimi krajevci. Vsi trije so imeli ponošene obleke ter so nosili v gumbnicah srbske trobojnice. Kmalu

nato sta se jim pridružili dve mladi dekletki, ki sta izpregovorili z njima nekaj besed. Dekletci, ki ju nisva poznali, kakor tudi one tri mladeniče ne, sta prišli proti nama in dejali proti nama, medtem ko sta naju prijeli za roke: »Pojdimo domov. Oni trije mladeniči so sumljivi.« Jaz sem obstala z eno deklico in samo pripomnila, da ima eden izmed treh mladeničev, bil je Princip, neprestano eno roko v žepu. Rekla sem se k moji mali spremljevalki v hrvaškem jeziku: »Moža bi se moralo pravzaprav pokazati policiji.« V tem trenutku se je pripeljal prvi avtomobil z vladnim komisarjem dr. Gerderjem in županom ter obenem odpeljal mimo. Omenjeni trije mladeniči so bržkone slišali mojo opazko, kajti odšli so mimo zraven stoječega policaja preko ceste in se postavili par korakov daleč od Schillerjeve trgovine. V tem trenutku se je pripeljal mimo avtomobil nadvojvode. Takoj nato sem začula dva strela. Avtomobil je vozil tesno tik trotoarja, na katerem je stal napadalec. Maloštevilni gledalci, ki so bili na tem mestu, so takoj planili na napadalca in ga prijeli. — V browningu napadalca Principa so našli pozneje še pet nabojev.

Kako je Cabrinović osleparil policijo.

Neki očividec pripoveduje, da je Cabrinović ob prihodu prestolonaslednikovega avtomobila vihtel klobuk in klical »živijo«, nakar je zagnal bombo. Potem se je prijel z roko za brado in zdelo se je, kakor da bi premišljeval, kaj naj stori. Medtem ko se je občinstvo bavilo na licu mesta s prvim napadom, se je raznesla vest o drugem napadu. Množica je hitela k Franc Jožefovi ulici, kjer je bil pa napadalec že v rokah policije.

Kako so prijeli napadalca?

Brivec Marosi, ki je bil eden prvih, ki so prijeli prvega napadalca, je izpovedal: »Stal sem v bližini nekdanje podružnice banke Union, na Appelovem obrežju v Šumurijski ulici. Prvi avtomobil s policijskim poveljnikom Mayerhoferjem je ravno pripeljal mimo in takoj za njim mu je sledil drugi avtomobil z vladnim komisarjem dr. Gerderjem in županom. Po zelo kratkem odmoru je prišel avtomobil, v katerem je sedel prestolonaslednik s svojo soprogo in armadnim nadzornikom Potiorekom. Naenkrat sem videl, kako se je neki mlad človek, ki je stal na drugi strani obrežja v bližini mostu, bližal obrežni ograji, nekaj položil na obrežni zid ter potem vrgel neki predmet od spodaj navzgor proti avtomobilu prestolonaslednika. Mož je stal poleg nekega drugega, ki se je takoj odstranil z mirnim korakom, ko je prvi zagnal omenjeni predmet. Videl sem, kako je vrženi predmet zadel ob avtomobil. Tudi sem videl rahel dim, ki je sledil v zraku vrženemu predmetu. Potem sem opazil, da se je predmet odbil na zoženi stehi avtomobila ter padel proti naslednjemu avtomobilu grofa Boos-Waldecka. V tem hipu se je začel silen pok. Ko sem videl, da je neznanec zagnal od sebe neki predmet, sem takoj hitel k njemu. Moral pa me je opaziti, kajti skočil je preko obrežnega zidu v Miljačo. Jaz sem mu sledil in takoj je bil pri meni neki detektiv, ki je hotel na neznanca streljati z revolverjem. Zaklical sem detektivu: »Ne streljati! Dobiti moramo živega!« Pomikala sva se proti napadalcu, ki je držal obe roki v vodi. Bala sva se, da ima pri sebi revolver in sva bila previdna do skrajnosti, vendar pa se nama je posrečilo, prijeti ga od strani in s pomočjo medtem prihitelih detektivov in policistov smo ga obvladali. V rokah ni imel ničesar ter se tudi ni nadalje upiral.«

Podrobnosti o smrti rajnega prestolonaslednika in vojvodinje Hohenberg.

Sarajevo. (Uradno.) O napadu so se doznale zdaj sledeče uradno dognane podrobnosti. Napadalec je streljal iz

neposredne bližine, kar pojasnjuje strašen učinek obeh dobro namenjenih strelcev. Četudi je deželni načelnik fcm. Potiorek dobil vtis, da se ni nič zgodilo, le ni hotel pod nikakimi pogoji nadaljevati vožnje skozi mesto in je ukazal soferju, da naj pelje v konak. Vojvodinja Hohenberg, žena rajnega prestolonaslednika, se je nagnila na svojega moža. Deželni načelnik fcm. Potiorek je mislil, da je postala vojvodinja Hohenberg radi živčnega šoka nezavestna, to njegovo mnenje je še potrilo, ker sta nadvojvoda in vojvodinja tiho med seboj nekaj šepetala. Šele, ko je moral Potiorek dirigirati soferju smer vožnje, **ker mu Sarajevo ni bilo znano**, se je obrnil proti nadvojvodu in vojvodinji ter zapazil, da curlja iz nadvojvodovih odprtih ust kri. Nadvojvoda je še vedno mirno sedel, ko se je pa avtomobil nekoliko vsled vožnje dvignil, se je tudi nadvojvoda zgrudil v avtomobil. Takoj na pomoč pozvani zdravniki niso mogli nesrečnima žrtvama več pomagati. Čez približno četrto ure po napadu so dognali zdravniki, da je nadvojvoda umrl, nekaj minut pozneje je umrla vojvodinja Hohenberg, ne da bi se bila zopet zavedla.

Včerašnje večerno zaslišavanje napadalca Principa.

Sarajevo. Napadalec Princip je tudi pri včerašnjem večernem zaslišanju ostal skrajno ciničen. Tudi včeraj zvečer je izjavljal, da je napad izvršil, da »maščuje srbski narod«. Bival je prej dolgo časa v Belgradu, **zadnje tri mesece je bival v neki vasi v bližini Sarajeva.** Pravi, da je takoj, ko se je vrnil, storil sklep umoriti kako visokostojeko osebo in tako »srbski narod rešiti«. Drugi napadalec je včeraj zvečer izjavil, da je bombe dobil v Belgradu z izrečnim naročilom usmrtiti prestolonaslednika Franc Ferdinanda. **Bombe so vojaške srbske bombe.** Princip je nadalje še izjavil, da je pred napadom stopil med dva nesumljiva dijaka, ker je vedel, da se bo ob usodnem vogalu prestolonaslednik dvakrat mimo peljal.

Princip pravi, da za dejanje drugega napadalca, stavca, ni nič vedel. Nasproti tej trditvi stoji pisanje belgrajskega »Balkana«, ki danes piše: Napadalec tipograf je gojil vedno anarhistične ideje. Po vojski je prišel v Belgrad, kjer je bil tri tedne **uslužben v srbski državni tiskarni.** Zadnji čas je odšel iz Belgrada ter je dejal, da gre v kondicijo v Trst. Princip je ob vojski prišel v Belgrad ter je hotel vstopiti kot prostovoljec, pa je bil odklonjen. **Napadalec Cabrinović in Princip sta istočasno zapustila Belgrad, a vsak na drugi poti.** Princip je bil vedno nervozen, molčeč in se je vedno učil. Občeval je zelo z dijaki iz Bosne in Hercegovine, kakor tudi Cabrinović. Princip je bil prijatelj socialističnih nauk, dasi je prvotno bil član napredne mladinske organizacije. **Princip in Cabrinović sta bila nerazdružljiva prijatelja.**

Vse češko plemstvo pri pogrebu.

Praga. Pogreba prestolonaslednikovega in njegove soproge se bo udeležilo celokupno češko plemstvo.

Otroci nadvojvode Franc Ferdinanda.

Z Dunaja poročajo, da je grofica Henrieta Chotek zvedela v nedeljo okoli poldanske ure o grozni usodi svoje sestre in svojega svaka. Ne upa pa se sporočiti otrokom pokojnega prestolonaslednika in soproge žalostno vest. Povedala jim je samo, da se nadvojvoda in njegova soproga ne vrmeta v torek, kakor je bilo prvotno določeno.

Dunaj. Včeraj zvečer je stric prestolonaslednikovih otrok grof Wuthenau otroke prestolonaslednikove na kar mogoče obziren način obvestil o katastrofi. Ko so otroci čuli strašno vest, je vse pretresel krčeviti jok, ki je trajal nad pol ure. Otroci so bili neutolažljivi. Bil

je pretresljiv prizor. Vse navzoče osebe dvora je tolažilo otroke, ki so se stresali v konvulzivnih tresljajih ter neprestano klicali po očetu in materi.

Srbija kondolira.

Belgrad. Kralj Peter in srbski prestolonaslednik sta grofu Berchtoldu poslala kondolenčni brzojavki. V uradni izjavi bo Srbija atentat obsojala.

Srbski in ruski Sokoli nagloma odpotovali iz Brna.

Brno. Ko so prišle na sokolski zlet v Brno prve vesti o atentatu v Sarajevu, je bilo srbskim in ruskim Sokolom namignjeno, naj takoj zapuste mesto in deželo, ker se je sicer bati protisrbskih demonstracij. **Srbski in ruski Sokoli so nato takoj odpotovali.**

Ministrski svet in sožalje državnega zbora.

Dunaj. Včeraj v ponedeljek popoldne se je vršil ministrski svet. Ministrski predsednik je v imenu predsedstva državnega zbora **odposlal sožalnice državnemu zboru.** Iz tega sledi, da državnega zbora ne bodo sklicali.

Cesar na delu.

Dunaj. Cesar je celo včerajšnje popoldne delal. Reševal je tekoče zadeve in sprejemal obiske ter konferiral v zadevi prepeljave trupel prestolonaslednika in njegove soproge na Dunaj. Razgovarjal se je tudi z različnimi osebnostmi o politični bodočnosti. Videlo pa se je na cesarju, da je zelo deprimiran.

Dunaj. Cesar je sprejel včeraj v ponedeljek Bilinskega v enourni avdienci.

Različni glasovi.

Dunaj. V političnih krogih se za-trjuje, da je bila belgrajska policija že pred par dnevi na sledi nekaterim sumljivim eksaltiranim mladeničem, ki so se razgovarjali o prihodu prestolonaslednika v Bosno. Zatrjuje se celo, da je srbski poslanik na Dunaju, Jovan Jovanović radi tega že pred par dnevi poiskal zunanega ministra grofa Berchtolda in ga uradno obvestil, naj se povodom prihoda prestolonaslednika v Bosno odrede najstrožje in najnatančnejše odredbe. Na drugi strani pa se tudi govori, da se civilne oblasti na današnji dan kljub vsem opominom precej zanemarjale svojo službo, če-ravno je bilo v Sarajevu vse polno dunajskih detektivov. Baje varstvena služba tudi zato ni bila tako natančna, ker je imel obisk prestolonaslednika vojaški značaj in so zato vojaški krogi odločno odklanjali preveliko sodelovanje civilnih oblasti.

Dunaj. »Neue Freie Presse« piše v včerajšnjem jutranjem listu sledeče o smrti prestolonaslednika: »Pretresljiva tragika te smrti in režeča podlost, s katero se je izvršil umor, postane še bolj jasna, ako se spominjamo, da se je ravno prestolonasledniku pripisovalo toplo zanimanje za nacionalno zadovoljitev Jugoslovancev. Bil je v svoji mladosti celo vsprejemljiv za politiko, ki je hotela poleg Avstrije in Ogrske v okviru monarhije ustvariti iz Hrvaške, Bosne in Dalmacije tretjo državo. V zrelosti svojih spoznanj ni tega več hotel, toda zaščitnik teh narodov bi bil gotovo in njegovo pravo bivališče, grad v Konopištu na Češkem, ga je neprestano spravljalo v stik s Slovani. Izzival prestolonaslednik osebno v Bosni ni, in zato je tembolj podel umor in tembolj zloben napad, ki se ne more zagovarjati niti z narodno napetostjo, niti z vzkipelim maščenjem.«

Sarajevo. O predzgodovini atentata se v Sarajevu govori in pripoveduje sledeče: Ze pred enim tednom je dobila policija anonimna poročila, da se pripravlja na nadvojvodo Franca Ferdinanda, ki je prihajal na bosenske manevre, atentat. Podobno obvestilo je baje dobil tudi prestolonaslednik Franc Ferdinand. Sarajevska policija je pričela že pred par dnevi z natančno in strogo parlustracijo ljudi, ki so se ji zdeli sumljivi.

Sožalnice.

Pariz. V francoskem senatu se je Viveani spominjal smrti avstrijskega prestolonaslednika s toplimi besedami.

Rim. Di San Giulani je v zbornici izrazil srčno sočutje Italije ter upanje, da bo cesar težki udarec prebolel.

Med rožami.

Sarajevo. Konak je postal premajhen za veliko množico vencev, ki prihajajo na krsti prestolonaslednika in njegove soproge.

Oporoka prestolonaslednikova.

Praga. Oporoko prestolonaslednikovo je deponiral finančni zaupnik prestolonaslednikov dr. Tonder pri industrijski banki.

Nenadni odhod kralja Nikite iz Monakova v Cetinje.

Monakovo. Kralj Nikita črnogorski, ki je hotel ostati tri tedne v Monakovem, je nenadoma v soboto odpotoval in se odpeljal z avtomobilom v Trst, odkoder se bo vrnil na Cetinje.

Avstrija naprosi tudi preiskavo v Srbiji.

Budimpešta. Včerajšnji večerni listi so priobčili vest, da bo avstro-ogorski poslanik v Belgradu naprosil srbsko vlado, naj se vrši preiskava tudi v Srbiji o tem, kake vezi vodijo od atentata v Sarajevu v Belgradu.

Velikanske demonstracije v Zagrebu.

Zagreb. Včeraj, v ponedeljek zvečer se je pred Starčevićevim domom zbrala velikanska množica naroda. Množici je govoril poslanec Zatlaka, nakar je bila sprejeta resolucija. Jutri gre velika množica pred sabor z izjavo, da ne pusti, da bi hrvaškemu saboru predsedoval Srb. Na zboru pred Starčevićevim domom so ognjevit govorili tudi hrvaški akademiki. Akademik Maštrovič je ob ogromnem navdušenju naroda klical: Oko za oko, zob za zob!

Zagreb. Po Zagrebu demonstrira nad 10.000 Hrvatov. Demonstracije so velikanske. Demonstrantje pojo patriotične pesmi.

Nov bombni atentat v Sarajevu.

Sarajevo. Neki mladi fant je zopetvrgel v Sarajevu bombo. Lahko ranjen je bil neki mohamedanec. Napadca so zaprli.

Protisrbske demonstracije v Sarajevu.

Sarajevo. (Uradno.) Protisrbske demonstracije so se 29. t. m. s hujšo silo ponovile in se jih je še večja množica kot prejšnji dan udeležila. Policija in vojski so razgnali demonstrante, ki so se pa zopet vedno na drugih mestnih točkah zbrali in demonstrirali. Ker se je pridružil demonstrantom tudi sodrga, so postale demonstracije vedno hujše. Demonstranti so vpadli v srbske trgovine, ki so jih oplenili. Ker so zavzele demonstracije tak grozeč značaj in ker je razburjenje v mestu narasčalo, so proglasili prekid, ki se je ob 3. uri popoldne z bobnanjem in z nalepljenjem lepakov proglasil. Vojski so zasedli 30 mestnih točk. Tistega fanta, ki je vrgel zjutraj bombo, so aretirali. Podrobnosti o tem atentatu še niso znane.

Zakaj je proglašeno obsedno stanje v Sarajevu.

Sarajevo. Ker se je pri demonstracijah pomešal med demonstrante tudi mob, so se dogodile razne plenitve. Bilo je vrženih tudi več bomb. Radi tega je proglašeno nad mestom obsedno stanje.

Dunaj. Po proglasitvi obsednega stanja je bil vsak telefonski pogovor s Sarajevom prepovedan. Brzojavni promet je najstrožje cenzuriran.

Burni prizori v Sarajevu.

Sarajevo. Vsled burnih demonstracij Hrvatov in mohamedancev se Srbi skrivajo. Mnogo oseb je bilo pri demonstracijah ranjenih. V Mostaru so mohamedanci — kakor sem Vam že sporočil — napadli Srbe. Dostavljam najnovejše vesti, da je ondi prišlo do krvavega klanja. Napetost je po celi Bosni in Hercegovini strašna.

Sarajevo. Demonstrantje niso demolirali samo srbskih hotelov in trgovin, ampak so pobili tudi okna na poslojpu srbskega metropolita.

Sarajevo. Demonstracije so bile včeraj velikanske. Množica Hrvatov in mohamedancev je kričala: Doli z morilci! Doli s Srbi! Doli s kraljem Petrom! Razbili so vsa okna srbskih društev in hiše srbskega upravnega sveta. Na Appelovem obrežju so razbite in demolirane vse srbske prodajalne. **V Sarajevu ni srbske prodajalne, ki bi ne bila demolirana.** Srbska banka je popolnoma razbita. Množica je klicala Slava cesarju, Hrvatski in tudi mohamedancem. **Srbska šola je popolnoma demolirana, oprava razbita.** Množica je vzela podobni cesarjevo in prestolonaslednikovo in ju nosila po mestu. Na kraju atentata je ves dan klečala velika množica in molila. Vse je jokalo. Tudi v stanovanju mnogih Srbov je vdrla množica in vse devastirala. Ko je bilo proglašeno obsedno stanje, je proti množici prišlo vojaštvo ter je polkovnik zaklical množici: »Ako ljubite cesarja, razidite se.« Množica je sledila temu pozivu. **V mestu je sedaj mir.** Včeraj sta padli vsega skupaj dve bombi, metalcev pa še niso prišli, sumijo pa, da so v zvezi z morilci. Včeraj zvečer je bilo aretiranih zopet več oseb, med njimi srbski juvelir **Mistričević, pri katerem so našli štiri nabite revolverje.** Ko so juvelirja ukle-njenega pripeljali na ulico, mu je množica pljuvala v obraz. Aretacije se nadaljujejo. Pri preiskavah so zopet do-

bili več spisov, ki dokazujejo razvito velikosrbsko propagando.

Aretaciji v Ljubljani.

Včeraj zvečer je državna policija aretirala v Ljubljani dva dijaka. Eden od njih je baje znani Endlicher, ki se je zelo vmešaval med mladino. Govori se, da aretaciji nista v zvezi z dogodkom v Sarajevu, ampak samo z organizacijo takozvanega »jugoslovanskega dijaštva«.

Danes dopoldne došla poročila „Slovenca“

Velike demonstracije v Zagrebu.

Zagreb. Vest o umoru prestolonaslednika in njegove soproge je vse razburila. Pravaška mladina se je medtem zbrala v Margaretski ulici pod veliko hrvaško zastavo s črnim trakom, ter odšla na Ilico neprestano kličoč: »Slava prestolonasledniku! Na vešala z napadalci! Slava Ferdinandu in Zofiji! Doli s Srbi!« Čez nekaj časa se je pridružilo dijaštvu meščanstvo in množica je vedno bolj in bolj narasčala. Ti-soči in tisoči so klicali: »Slava prestolonasledniku Francu Ferdinandu! Doli srbske sluge! Doli srbska koalicija! Doli Pribičević! Zivela Hrvatska!« Demonstranti so prišli po ulici Marije Vele-rije, Zrinjevcu in Akademiknem trgu pred Starčevićev dom. Tu se je množica ustavila in zapela »Lepa naša domovina«, nakar je viharno zopet klicala: »Slava Francu Ferdinandu! Doli Srbi! Doli srbska propaganda!« Množica, ki je narasla že nad 4000 oseb, se je vrnila po istem potu v Ilico. Ko je šla mimo uredništva srbskih »Novosti«, je začela ponovno vzklikati proti Srbom. Manifestanti so tudi prišli pred uredništvo »Pokreta«, kjer se je pričelo urnebesno klicanje in žvižganje. Vse je kričalo: »Doli veleizdajalci! Doli koalicija! Doli prodajalci hrvaškega morja! Doli zatiralci hrvatstva! Zivela stranka prava! Slava Starčeviću!« — Množica je prišla tudi pred stanovanje dr. Aleksandra Horvata, kjer je med burnimi ovacijami klicala: »Zivel dr. Horvat! Zivele legije! Doli koalicija! Na vešala z veleizdajalci!« — Iz Ilice so prišli manifestanti pred **Jelačićev spomenik**, kjer se je na tisoče narasla množica odkrila. Na vznjože spomenika je stopil saborski poslanec dr. Ivo Frank ter nagovoril množico. Med drugim je govoril: »Kdo je dignil proketo izdajsko roko proti Njemu, kdo je oskrnil hrvaško zemljo z najplemenitejšo krvjo, s katero so se mogli naroditi naše monarhije dičiti. Srbi — kakor pravijo naši bratje — ki drzno trde, da so z nami zajedno Srbi, ki pod krinko prijateljstva in ljubavi, da žive med hrvaškim narodom in monarhiji, ti Srbi so ubili danes v Sarajevu — upanje nas Hrvatov. Srbi so danes hrvaški narod zadeli v srce, Srbi so ubili nado Hrvatske, Srbi so umorili zaščitnika hrvaštva in slovanstva v naši monarhiji! Da, Hrvati, ta zverski zločin so učinili bratje Srbi, ki niso prizanesli niti slovanški krvi, ki je vse svoje življenje posvetila dobrobiti Slovanov naše monarhije! Ta zverski zločin kliče po maščenju, a spričo neizrečne boli, ki napolnjuje naše duše, čutimo samo še eno — in to je: da se moramo posvetiti z neukročeno silo, z vso dušo, z vsemi močmi in vsem delom oživotvorenju ciljev hrvaškega prestolonaslednika in hrvaškega naroda — s tem bomo maščevali nadvojvodo Franca Ferdinanda. Slava hrvaškemu prestolonasledniku, slava!« — Po teh besedah dr. Ivo Franka je zavladala sprva tišina, ki jo je prekinjal jok posameznikov, potem pa so se dvignili k nebu iz tisočev in tisočev grl klici: »Osveta! Osvetimo hrvaškega prestolonaslednika! Smrt podlim ubijalcem!«

Za dr. Frankom je govoril dr. Dragan Šafar o veliki nesreči in izgubi, ki je zadela hrvaški narod vsled smrti Franca Ferdinanda, in to vsled roke Srba. — Tretji je govoril akademik Ljubomir Maštrovič, ki je istotako obsojal umor zakonitega prestolonaslednika, od katerega edinega so pričakovali Hrvati zedinjenja svojih dežel, svoje rešitve in svobode. Ta grozni čin je plod velikosrbske propagande. Vidov dan je dan srbske osvete, a od danes naprej naj bo tudi dan naše osvete, kajti kdor ne osveta, ta se ne posveti, kakor pravi narodni pregovor. Osvetiti hočemo hrvaškega prestolonaslednika, osvetiti hočemo Hrvatsko! V našem krogu, na našem telesu je vsa sila pijavk v podobi Srbov in Slavosrbov, ki nam prodajajo grudo in morje; a sedaj nam tudi kralja ubijajo. Z njimi moramo enkrat za vselej obračunati in jih uničiti! To naj bo od danes naprej naš cilj. (Klici: Doli s Srbi! Na vešala z njimi!)

Množica je zapela nato hrvaško himno, nakar je odšla vnovič po mestu. Kjerkoli je hodila, so dame z oken plakale in klicale: »Slava Ferdinandu!« Razvneto množica je sedaj navalila na uredništvo »Novosti« in pobila okna. **En del je odšel k srbski banki ter s kamenjem razbil več oken, ostali pa so šli do »Srbskega Sokola« ter navalili nanj s kamenjem in opeko.** Najhuje je bilo pred uredništvom »Pokreta«, kamor je množica navalila z vso silo ter v kratkem času vse razbila. Ob tej priliki je policija napadla demonstrante z golimi sabljami in na konjih ter jih potisnila v Gunduličevu ulico, en del pa na Vseučiliški trg, vendar pa je bila skoro brez moči proti ogromni množici. **Dva demonstranta sta bila ranjena.** Ves čas ni bilo videti na ulicah niti enega koalicionaša, a koalicijski poslanci so pobegnili iz kavarn in se poskrili. Poročajo tudi, da so bili med manifestanti tudi vojaki in da so častniki mahali manifestantom s čepicami in jih pozdravljali.

Z dežele prihajajo iz mnogih krajev brzojavne vesti o protisrbskih demonstracijah.

Zagreb. Demonstracije so včeraj trajale do polnoči. Množica je zahtevala, da odstopi predsednik sabora, dr. Medaković, ki je Srb. Nato je pela patriotične pesmi. Narasla je do 10.000 ljudi. **Nato se je množica razdelila v tri oddelke. Navalili so na trgovine in hiše Srbov, razbili šipe in sneli napise. Demolirali so tudi hišo srbske cerkvene občine ter srbskega Sokola.** Za danes je sklicana seja sabora, katere pričakujejo vsi s skrbjo in vznemirjenjem.

Še nekaj poročil o demonstracijah v Sarajevu.

Dunaj. Iz Sarajeva se dodatno še poroča: Pobijali so večinoma mohamedanci nižjih slojev. V srbskih trgovinah so v večjem obsegu pustošili. Vdrli so tudi v stanovanje bogatega Srba Jeftanovića, opravo so polomili in na cesto pometali. Razbili so oba omnibusa, kočijo in sani hotela »Evrope«, Hotel, ki je bil že v nedeljo in v ponedeljek dopoldne na pol demoliran, so tudi v ponedeljek popoldne napadli in vso opravo razbili. Velika množica je v Srbskem klubu razbila vso opravo. Srbske kavarne, prodajalne in stanovanja, do 200, so opustošili. Zenske so razbijale na cesto pometano opravo. Policija in vojaštvo sta bila, dokler ni bil proglašen prekid, brez moči. V trgovino bratov Jovičić so vdrli z raznim orodjem. Nenadoma je neki Kazimir Jovičić ustrelil večkrat iz brovninga na demonstrante. **En demonstrant, ki je nosil cesarjevo podobo, se je zgrudil mrtev zadet v hrbet na tla.** Množica je razburjena planila na brata Jovičić, ki sta bežala. Kazimirja Jovičića je množica dohitela, ga grozovito pretepla in ga pustila na pol mrtvega ležati.

Policija aretirala voditelja bosenskih Srbov.

Pri Višegradu ob srbski meji je aretirala policija voditelja vsega srbskega življa v Bosni, virilista bosensko-hercegovskega deželnega zbora Gregorjeva Jeftanovića, ki je po nedelj-skem napadu pobegnil iz Sarajeva. Hotel je v Srbijo, a so ga prej aretovali. Vse niti zarote vodijo v Srbijo.

Jeftanovića je aretirala vojaška patrolja. Jeftanović je tudi predsednik srbskega šolskega sveta, ravnatelj komturnega križca Franc Jožefovega reda.

Oklic za preki sod v Sarajevu.

V Sarajevu so nabili sledeči oklic: Sporazumno z načelnikom višjega sodišča in najvišjega državnega pravdnika razglasim preki sod v ozemlju mesta Sarajevo in okraja Sarajevo radi sledečih zločinov: 1. veleizdaja, 2. proti vojni sili, 3. motenje javnega mira, 4. vstaja, 5. upor, 6. javno nasilstvo, 7. umor, 8. uboj, 9. težka telesna poškodba, 10. požig, 11. rop in 12. pomoč h kakemu zgoraj navedenih zločinov. Vsi navedeni zločini se bodo kaznovali s smrtno kaznijo. To razglasim s pove-ljem, da se mora pod smrtno kaznijo vsak vzdržati vseh vsajanih zbiranj, vsakega hujskanja in vsake udeležbe in se mora pokoriti odredbam izdanim za zatiranje teh zločinov. Podpis: Potiorek, fcm.

Aretacija Srbov.

Sarajevo. V Nevesinju so aretirali voditelja ondotnih radikalnih Srbov Solo, ker je klical: »Živio kralj Peter!«

Sarajevo. Aretirani voditelj srbskih radikalcev Atanazij Šola je tudi član bosanskega sabora in je bil svoj čas saborski predsednik.

Aretacija v Šibeniku.

Šibenik. Tu so zaprli Srba Šašića, slugo v nekem hotelu, ker je sarajev-

ski zločin odobral in se o rajnikih zaničljivo izrazil.

Srbski žurnalista zaprt.

Sarajevo. Tu so zaprli glavnega urednika »Naroda«, Radulovića. Radulović je bil že pred par dnevi obtožen zaradi hujkanja. Včeraj je množica pretepla tudi mnogo srbskih žurnalistov.

Atentat na bosanskega deželnega šefa?

Sarajevo. Danes se je razširila vest, da se je izvršil atentat na deželnega šefa generala Potioreka. Vest pa še ni potrjena.

Mir v Sarajevu. — Poveljnik Sarajeva.

Sarajevo. V mestu je sedaj mir. Poveljstvo nad mestom je prevzel brigadir Šmarda.

Samoumor šefa sarajevske policije.

Zagreb. Tu so razširjene govorice, da je šef sarajevske policije izvršil samoumor in bil na mestu mrtev. Potrditve te vesti še niso.

Vojne igre v Bosni odpovedane.

Budimpešta. »Az Est« poroča, da je došel v Karlovice 28. t. m. načelnik generalnega štaba Conrad pl. Hötendorf s 25 generali. Postajenačelnik mu je izročil na kolodvoru brzojavko o sarajevskem napadu, ki jo je s tresočim se glasom prečital. Generali so bili strašno pobiti. Conrad je takoj odpovedal vojne igre v Bosni in v Hercegovini in ukazal, da naj se generali povrnejo v svoje garnizije. Zvečer se je odpeljal v Budimpešto.

Velike dalekosežne politične posledice radi sarajevskega zločina.

Dunaj. Državni zbor se ne skliče, kakor se je pričakovalo. V odsekih se bo izrazilo sožalje radi sarajevskega zločina. Poslaniški krogi sodijo, da bo imel umor v Sarajevu velike dalekosežne politične posledice.

Potiorekovo stališče omajano.

Sarajevo. Stališče deželnega šefa Potioreka je resno omajano in bo skoro gotovo v kratkem s svojega mesta odstopil.

Srbski revolucionarni letaki.

Brod na Savi. V nedeljo, takoj po atentatu na prestolonaslednika je metal nekdo iz vlaka, ki prihaja iz Sarajeva v Brod, in sicer pri postaji Ali pašin most letake sledenče srbske revolucionarne vsebine: »Danes je bil ubit prestolonaslednik Franc Ferdinand, a čez dva dni bo ubit Franc Jožef I., čez malo časa pa bo prišel kralj Peter in srbski prestolonaslednik ter osvobodil v teh deželah zaslužnjene Srbe.« Policija in oblasti na postajah so odredile preiskavo, a našli so v vlaku pač letake, a oni, ki so jih razširjali, so morali že preje poskakati iz vozečega vlaka.

Čudna časniška notica.

Sarajevo. Atentat na prestolonaslednika je povzročil veliko ogorčenje. Skrbno se poizveduje po znakih, iz katerih bi se dalo sklepati, da je bil atentat že davno pripravljen. Poročajo, da je v Beogradu izhajajoči list »Novosti« povodom poseta prestolonaslednika v Bosni prinesel že pretekli četrti sledenče notico: »Avstro-ogrski prestolonaslednik naj si to pot Bosno in Hercegovino dobro pogleda, ker ima sedaj zadnjo priliko, da jo vidi.«

Odločno pisanje hrvaških pravaških listov.

Zagreb. Pravaško časopisje najostreje piše proti Srbom. Pravi, da je umor delo onega Beograda, kjer je sestavljen glasoviti Pribičevićev »revolucionarni statut«, Beograd, v katerem eksistira zarotniška združitev »Narodno Jedinstvo«. (List z enakim imenom je z vsesrbskim programom pričel nedavno izhajati v Zagrebu), ki z lažjo in idejo lažne svobode zavaja lahkoverne v svoje »bratstvo«, umor je delo vele-srbske propagande, umor je delo te vele-srbske propagande, ki ima v svojem statutu zapisano: »Dok ne zavijemo i poslednju avstrijsku princesu v crno, ne čemo miruati!«

Položaj v Sarajevu in Bosni sploh.

Sarajevo. Mesto je kot izumrlo. Trgovine so zaprte. Pred srbskimi hišami in srbskimi trgovinami stoje močni policijski oddelki. V Bosanskem Brodu, na meji, je odrejeno čim najstrožje nadziranje vseh oseb. Nihče ne more v deželo, niti iz dežele, ne da bi ga preiskali. Meje so popolnoma zastražene. V Sarajevu je tekom današnjega dne odpotovalo veliko število Srbov v Srbijo.

Preiskave srbske policije.

Beograd. Tukajšnja kraljevska policija je že odredila obširno preiskavo, da dožene skrivce pri atentatu. V begrajskih krogih se poizkuša razširiti vest, da je s strašnim dogodkom v

Sarajevem v zvezi znani hujškač in agent provokater, Gjorgje Nastić in da sta Cabrinović in Princip šele pred kratkim stanovala skupaj v Beogradu v nekem hotelu.

Predslutnja žalostnega dogodka.

Dunaj. Dognano je, da je tudi skupni finančni minister Bilinski prestolonaslednika zelo svaril pred potjo v Bosno, ker se opaža tam nevarno gibanje, in je zahteval, da se ukrenejo vsaj obširne varnostne priprave. Toda vse ni nič pomagalo in se je pot aranžirala popolnoma vojaško. Odrinili niso samo civilnih oblasti, ampak Bilinski sam je bil popolnoma izključen od vseh priprav.

V Odesi so že pred tednom govorili o umoru nadvojvode Franc Ferdinanda. Odesa. Ukrajinsko »Dilo« poroča, da so odeski nacionalni krogi že pred enim tednom govorili o umoru nadvojvode Franc Ferdinanda.

Civilne agende rajnega prestolonaslednika.

Dunaj. Rajni nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand je zadnja leta sodeloval tudi v politični civilni upravi. Po cesarjevem posebnem ukazu ga je nameščal med drugim v stavbnih zadevah, ki so bile v zvezi z umetnostnimi in zgodovinskimi vprašanji. Reševal je takozvane izredne milostne pokojnine.

Armado povelje cesarjevo. — Ullanski polk št. 7. dobi ime nadvojvode Frana Ferdinanda.

Dunaj. Cesar izda armadno povelje, v katerem bo dal duška svoji žalosti ter se bo spominjal vojaških zaslug pokojnega nadvojvode. Ullanski polk št. 7 v Stockerau, pri katerem je nadvojvoda Franc Ferdinand kot mladenič dobil svojo vojaško izobrazbo, dobi za vedno ime: Nadvojvoda Frana Ferdinanda polk.

Kdo bo zastopal cesarja odslej pri slovesnih vojaških prilikah?

Dunaj. Cesarja bo odslej pri vojaških slavnostih zastopal nadvojvoda Friderik.

O novem prestolonasledniku.

Dunaj. Nadvojvoda Karol Franc Jožef je sedaj podpolkovnik pri 39. pešpolku, ki je sedaj na Dunaju. Sedaj nadvojvoda dobi višjo vojaško šaržo, da se mu da priliko seznaniti se tudi z vojaško službo na višjih mestih. Ko se je peljal včeraj nadvojvoda iz Schönbrunn, mu je dunajsko prebivalstvo prirejalo burne ovacije.

Podrobnosti o tem, kako so obvestili otroke rajnega nadvojvode o smrti staršev.

Humek. O tem pretresljivem prizoru se še poroča: Grofica Henrijeta Chotek se je odpeljala v nedeljo s popoldanskim brzovlakom v Chiumek, kamor je dospela zvečer. Dejala je otrokom, da so starši zboleli, naj gredo v cerkev, kjer naj zanjo molijo. Pozno proti večeru je vzgojitelj otrok, dr. bogoslovja Stanovski, otroke počasi in kolikor je mogel obzirno pripravil na strašno vest. Otroci so začeli strašno jokati in ihteti in se je grofica Henrijeta ob tem prizoru onesvestila. Vsi so, globoko pretreseni, jokali. Navzoči so bili: stric otrok, grof Wuthenau, knez Schönburg, grof Nostitz in grof Adalbert Schönborn, ki so otroke tolažili, ampak so ihteli neprestano dalje. Zadržaj ostanejo na Humecku.

Parlamentarna akcija glede morgana-tičnega zakona Frana Ferdinanda.

Dunaj. V bodočem državnozbornem zasedanju so nameravali nekateri parlamentarni krogi započeti akcijo, da se proglasi med umorjenim nadvojvodo Franom Ferdinandom in vojvodinjo Hohenberško sklenjeni zakon za veljavnega v Avstriji na podlagi konstitucionalnih zakonov. V teh krogih je prevladovalo državnopravno naziranje, da takozvani »domači zakoni« najvišjega cesarskega dvora nimajo v avstrijski konstitucionalni državi svoje pravne veljave, ker niso bili nikdar javno proglašeni.

Priznanje morilcev.

Sarajevo. Oba napadalca sta priznala, da sta izvršila napad v medsebojnem sporazumu. Bombe sta dala dva četaša iz Beograda. Pri Cabrinoviću so našli tudi srbski »Narod« s slavnostno številko o Vidovem dnevu. Napad je bil, kakor znano, izvršen na srbski Vidov dan.

Zavarovalna vsota rajnikov.

Dunaj. Kakor se govori, je bil rajni nadvojvoda pri neki holandski banki zavarovan za 30 milijonov holandskih goldinarjev v zlatu, vojvodinja pa za 15 milijonov holandskih zlatov za slučaj smrti. Finančni svetovalec rajnika, dr. Tonder, ki je v posesti testamenta,

je odpotoval na Dunaj. Oporoka se odpre po pogrebu.

Oporoka nadvojvode pri Živnostenski banki.

Praga. Oporoko pokojnega nadvojvode Franc Ferdinanda je deponiral praški odvetnik dr. Tonder pri Živnostenski banki.

Še nekaj podrobnosti o napadu.

Brzojavka otrok.

Kratko pred drugim napadom se je ustavil nadvojvodev avtomobil pred pošto, ker je prišel načelnik vojaškega poštnege ravateljstva z brzojavko, ki je obsegala odgovor otrok vojvodinji na nadvojvodovo depešo.

Podrobnosti o napadu.

Prvi strel je zadel vojvodinjo, ki se je zgrudila nadvojvodu v naročje. Nadvojvoda je zaklical: Kaj ti je? Tisti trenutek se je pa sam zgrudil. Kri je drla iz njegove rane. General Potiorek, ki mu je sedel nasproti, mu je hitro odpel suknjo. Vojvodinja se je mogla še dvigniti in je pritisnila prst na nadvojvodovo rano, a čez dve sekundi se je tudi sama zgrudila. Čez tri minute po napadu je bil nadvojvoda mrtev, vojvodinja je pa umrla četrte ure po napadu. Ko je zadela krogla prestolonaslednika v vrat, ga je objela vojvodinja Hohenberg, medtem je pa tudi njo zadela smrtna krogla. Zadnje prestolonasledni besede so bile: »Zofij, živi za najine otroke.« Nadškof Stadler in Sarić sta včeraj molila ob krstah. Nadvojvoda Franc Ferdinand je še v nedeljo, preden se je iz Ilidža peljal v Sarajevo, svojim otrokom brzojavil, kako se je v soboto imel. Brzojavko so končale besede: »Pozdravi in poljubi od papana.«

Kako je umrl nadvojvoda Franc Ferdinand.

Dunaj. »Reichsposti« poroča o zadnjih trenutkih nadvojvode Frana Ferdinanda in njegove soproge neka vojaška oseba, ki je bila vedno v bližini nadvojvode, sledeče: »Vojvodinja Hohenburška je padla, zadeta od prve krogle v desno stran boka, na stran nadvojvodi v naročje. »Kaj ti je?« je zaklical nadvojvoda in se nekoliko dvignil s sedeža, a v naslednjem hipu je razprostrl roke in se zgrudil nazaj v voz. Krogla je zadela nadvojvodo pri grlu. Vratna žila je bila pretrgana, curek krvi je skočil iz male rane in v naslednjem trenutku je bil prsni del nadvojvode suknje ves oblit s krvjo. Avtomobil je peljal še kakih deset korakov dalje in nato obstal. Deželni šef, ki je bil v nadvojvodovem avtomobilu, je odpel nadvojvodi suknjo, več častnikov iz bližnjega spremstva je priskočilo zraven in naslednjih avtomobilov. Vse se je odigralo bliskoma v nekaj trenutkih. Vojvodinja se je dvignila in s tresočimi prsti prijel krvaveči vrat svojega soproga. Zdelo se je, kakor bi hotela malo, toda grozno rano na vratu, iz katere je neprestano brizgala kri, zatisniti z rokami. S klicem: »Moj Bog! Moj Bog!« pa je padla brez moči nazaj — — — Nemogoče je, povedati vse podrobnosti tega groznega trenutka. Sprva smo od groze vsi onemeli in potem smo bili vsi v mrzlični razburjenosti pričo našega na smrt ranjenega gospoda. Spominjam se samo še, da je bližnja gruča ljudi s široko odprtimi očmi strmela v nas, da se je voz sunkoma obrnil in tako odpeljal nazaj preko mostu v konak deželnega šefa skozi odprta vrata parka. Videli smo, da človeška pomoč pač ni bila več mogoča. Nadvojvoda in soproga sta ležala težko hropeča v vozu. Izgubila sta oboje zavest. Nadvojvoda je odprl, ko so ga nesli po stopnicah navzgor, večkrat oči in njegove roke so prijele večkrat v zrak, kakor da bi nečesa iskale. Frančiškanski provincial Mihačević je prihitel iz sosednjega frančiškanskega samostana ter podelil obema umirajočima odvezo. Čim najhitreje dospela zdravniška pomoč — bilo je šest zdravnikov navzočih — ni mogla več pomagati. Nadvojvodi prestolonasledniku je bilo prestreljeno grlo in vojvodinja je imela težka notranja krvavenja. Imeli smo dva umirajoča pred seboj...«

Usodna šoferjeva zmeta.

Gabrinović je bombo tako zažgal, da je z njo ob zid udaril, nato jo je pa vrgel proti nadvojvodovemu avtomobilu. Bomba je odskočila in razpočila. Posamezni kosi bombe so razbili okno pri stanovanju odvetnika Simovića, kjer so ranili koncipienta Persića in neko tipkarico. Ko se je peljal avtomobil nazaj v konak, je vozil pomotoma mesto na levi na desni strani ob vogalu Franc Jožefove ulice, kjer je stal napadalec Princip, ki je potem nad-

vojvodo in vojvodinjo ustrelil. Bomba je ranila 20 oseb, med njimi gozdnega svetnika Pfoba, soprogo koncipienta Pavišića, oficijala Reicha, gospo Popp, strugarja Alkalaya, tvorničarko Rupnik, njene vajence Božića, Spirića in Begića, podpolkovnika Merizzića in dva otroka.

Ranjenci pri bombnem atentatu.

Sarajevo. Stanje oseb, ki so bile pri bombnem atentatu ranjene, je primeroma povoljno in bodo ranjenci zapustili bolnišnico v doglednem času. Nadporočnik Merizzić, ki leži v garnizijski bolnišnici, še niso povedali o smrti prestolonaslednika in njegove soproge. — Mnogo bivših sošolcev Principa so v teku dneva zaslišali. Vsi so slikali Principa kot fanatičnega zagovornika velesrbskih idej. Aretovanih je bilo včeraj vse polno sumljivih oseb.

Iz zadnjih trenutkov pokojnega nadvojvode in soproge.

Sarajevo. Umirajočemu nadvojvodi in njegovi soprogi je podelil poslednje sv. olje znani jezuitski pater Puntigam.

Kdaj se je izvršil napad na prestolonaslednika.

Sarajevo. Uradno je konstatirano, da se je prvi atentat izvršil ob 10. uri 10 minut, a drugi ob 10. uri 35 minut dopoldne.

Bomba — srbska vojaška bomba.

Sarajevo. Dokazano je, da je bomba, ki jo je vrgel proti avtomobilu prvi atentator, srbska vojaška bomba.

Morilec Princip.

je sin nekega kmeta v Grahovu. Njegov brat je trgovec. Principa so pred dvema letoma radi neke dijaške demonstracije iz gimnazije izključili. Šel je nato v Srbijo, kjer je baje maturiral in se nato vrnil v Sarajevo. Hrvatska trdi, da je napad povzročila begrajska narodna obrana.

Kondolence.

Dunaj. Angleški dvor je odpovedal 30. t. m. napovedani dvorni ples v znak žalosti, nemški poslanik na Dunaju je izrazil osebno sožalje nemške vlade grofu Berchtoldu. To so storili tudi poslanički vseh držav na Dunaju. Angleški kralj je izrazil osebno svoje sožalje avstrijskemu poslaniku v Londonu. Ruski državni zbor je v svoji seji 29. t. m. izrazil svoje sožalje glede na strašno sarajevsko nesrečo; v bolgarskem sobranju je ogorčeno obsodil sarajevski zločin ministrski predsednik Radoslavov. Rimski župan je brzojavno dunajskemu županu izrazil sožalje. Angleško časopisje ogorčeno obsodilo sarajevski umor. Srbski uradni brzojav objavlja vladni komunike, ki najostreje obsodijo zločin. Srbska vlada je ukazala v Beogradu v znak sožalja zapreti vse javne lokale in celo kavarnе ob 10. zvečer. Pasić je najstrožje obsodil umor in izjavil, da zanj ne more biti srbski narod odgovoren. Na Laškem je odrejeno dvorno žalovanje ob 29. junija do 5. julija, na švedskem dvoru pa desetdnevno dvorno žalovanje. Sultan je brzojavno kondoliral cesarju Franc Jožefu. V rumunski zbornici je Bratianu najostreje obsodil sarajevski zločin. Sejo so v znak žalosti zaključili, kakor tudi sejo senata.

Sveti oče papež Pij X.

Rim. Svetega očeta je obvestil o napadu kardinal Mery del Val. Bil je tako ginjen, da ni mogel dolgo govoriti. Rekel je: Ubogi cesar. Molil bom za ubogi žrtvi na grobu sv. Petra. — Zvečer se je podal v cerkev sv. Petra na grob sv. Petra, kjer je molil za rajnika.

Rusko časopisje o sarajevskem zločinu.

Peterburg. Peterburški »Den« piše: Nadvojvoda Franc Ferdinand je padel kot žrtev srbskega sovražstva proti avstrijskemu režimu. Prestolonaslednika so smatrali za glavo vojne stranke in mu podtikali napadalne namene proti Srbiji. V ozračju do skrajnosti napetega narodnega sovražstva je zrasel nadvojvoda do velikana, ki na migljaj lahko uniči narode in države. »Riječ« piše: Srbskim patrijotom je bil nadvojvoda Franc Ferdinand simbol osvajaalne avstrijske politike, osebno, v kateri je bila vtelesena v gotovi meri vsa življenjska sposobnost habsburške monarhije. Nadvojvoda je v sebi združeval stara velesilna stremjenja avstro-ogrskе monarhije in je stal kot zapreka na potu mladih velesilnih stremljenj Srbije.

Črnogorski kralj ogorčeno obsodil napad.

Trst. 28. t. m. zvečer se je pripeljal v Trst z brzovlakom državne železnice

črnogorski kralj iz Monakova, potoval je s parnikom Salona v Bar. O sarajevskem napadu je bil obveščen v Gorici. Kralj je ostro in ogorčeno obsodil grozni zločin.

Domovina v žalosti.

S Celovca.

Tudi tužni slovenski Korotan prebridko žaluje za našim goreče ljubljenskim prestolonaslednikom. Ko smo ob pol šestih zvečer v nedeljo oficijelno zvedeli pretužno vest, za nas prevelike neprebojive nesreče, smo takoj zaključili oficijelno zborovanje, ki se je vršilo v čast desetletnici slov. kršč. soc. delavskega društva. Ljudstvo se je razšlo nemo, žalostno in potrto, veseličen vrt v hotelu Trabesinger je bil takoj prazen. Žalostni smo do dna srca in molimo za našega nad vse ljubljene prestolonaslednika. — »Mir« izide v posebni izdaji.

Izjave naših županov.

Deželnemu predsedniku ekselenci baronu Schwarzu je bilo včeraj odpisano:

Podpisana županstva sodnega okraja Višnja gora prosimo, da Vaša ekselencija blagovoli predložiti Njega Veličanstvu cesarju naše in našega globoko potrtega ljudstva povodoma nečloveškega umora našega prestolonaslednika in njegove soproge naše najglobokejše sožalje.

Ogorčeni obsojamo prokletstva vredno banditstvo srbofilstva ter zagotavljam našo neomajno udanost in zvestobo monarhiji in vladajoči dinastiji. Proč s Srbijo!

Slede podpisani županov in svetovalcev občin: Leskovec, Draga, Polica, Višnja gora, Muljava, Podboršt, Zagorica, Dob, Prapreče, Veliki gaber, Velike Pece, Žalna in Dedni dol.

V Višnji gori in v okolici plapolajo črne zastave, žalost in ogorčenje kmetijskega ljudstva je nepopisno!

— Občinski odbor v šmartnem pri Litiji je v svoji včerajšnji seji sklenil povodoma grozne nesreče, ki je zadela prejasno cesarsko hišo, izreči svoje najglobokejše sočutje ter največje ogorčenje nad nečuvanim zločinstvom, izrazujoč obenem svojo neomajno zvestobo in vdanost do Nj. Veličanstva presvitlega cesarja. Občinski odbor je brzojavno napisal g. deželnega glavarja, da sporoči ta pojav na najvišje mesto.

Z Brda.

O priliki občnega zbora našega izobraževalnega društva, ki je sklenilo oskrbeti si primeren dom, je predaval dne 29. junija naš poslanec dr. Krek o sarajevski tragediji. Opisal nam je značaj rajnega prestolonaslednika v živih besedah in v globoki žalosti so vsi poslušalci z grozo v srcih obsojali strašni zločin, ki nam je vzel nepozabnega prijatelja našega naroda in energičnega branilca katoliških načel. Pojasnil nam je tudi ozadje tega zločina in nespamet in nevarnost idej, ki so ga vodile.

Iz Idrije.

Prežalosten dogodek je pretresel Idrijčane brez razlike strank. Črne zastave plapolajo raz hiš v znamenje žalosti in ogorčenja nad tako črnim dejanjem. Ob 2. popoldne so imeli prijatelji presv. Srca mesečni shod. Mesto običajnega govora je voditelj dekan Arko v daljšem predavanju pokazal kam pripelje vzgoja brez Boga in koliko žalosti napravi taka brezmiselnost zagrizenosti družini, deželi in državi. Molili so potem skupno za presv. prestolonaslednika in njegovo soprogo. Povabil je navzoče, naj se v obilnem številu udeležijo skupne molitvene ure pred sv. R. Telesom v četrtek ob pol 9. do pol 10. ure pred prvim petkom v mesecu in naj darujejo molitveno uro za obe žrtvi, ki sta v življenju kazali toliko katol. prepričanja in toliko srčnega nagnenja do Slovanov osobito še do Jugoslovancev.

Iz Vipave.

Takoj, ko smo zvedeli nesrečno smrt preljubljenega prestolonaslednika, je celo Vipavo objela žalost in bol. Raz zvonikov in veliko hiš plapolajo črne zastave. Občinski odbor, ki je imel ravno sejo — jo je v znak žalosti odgodil. Cerkevni govor je vseboval pretresljivo vest in grozno izgubo za nas avstrijske katoličane — posebno pa avstrijske Jugoslovane. Sploh vlada splošna žalost.

Iz Št. Vida.

Ko smo v nedeljo pozno po noči izvedeli za strašno nesrečo, ki je zadela našo cesarsko hišo in ž njo nas, zveste njene podaničke, je bilo vse potrto in žalostno, vendar pa takoj še vsak ni verjel. Šele v ponedeljek, ko smo prejeli posebno izdajo »Slovenca«, ki se je

takoj razprodala v 300 izvodih, je postalo ljudstvo še bolj žalostno, mnogi so jokali, ko so čitali strašna poročila o umoru v »Slovenca«. Takoj so zavihrale raz cerkvenega stolpa, vseh javnih poslopij in mnogih zasebnih hiš žalne zastave. Napovedana predstava v Zavodu sv. Stanislava za ožji domači krog se je takoj odpovedala. Vse ljudstvo sočustvuje s starčkom-vladarjem in tiho moli: »Bog ohrani, Bog obvari nam cesarja Avstrijo...«

Iz Pulja.

Bliskoma se je v nedeljo popoldne okoli pol 5. ure raznesla po mestu žalostna novica o smrti našega prestolonaslednika nadvojvoda Fran Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Hohenberg. Ljudstvo s prva ni hotelo verjeti, da bi se moglo cesarskemu princu, kateri je bil narodom toli priljubljen, kaj tako groznega pripetiti. Žalobog so kmalu začela prihajati oficijelna poročila o strašnem dogodku. Kinematografi so takoj ustavili svoje predstave, veselice, katere so se vršile, so se takoj prekinile in zvečer so že raz nekaj hiš plapolale črne zastave. Danes v ponedeljek visijo že raz skoro vseh hiš žalne zastave. Vojne ladje imajo zastave na pol droga. Vest o tragični smrti prestolonaslednika in njegove soproge je napravila osobito v krogih vojne mornarice najglobokejši utis. Kako tudi ne, saj je zgubila naša vojna mornarica svojega admirala, kateri jej je posvečal svojo največjo skrb. Z žalostno smrtjo prestolonaslednika je izgubilo tudi društvo sv. Antona Padovanskega, katero ima namen postaviti v Pulju lepo krasno cerkev, svojega najvišjega pokrovitelja, ki bi bil gotovo zastavil ves svoj vpliv v to, da bi se bilo omenjenemu društvu posrečilo svoj vzvišeni namen preje doseči. Zato je žalost puljskih Hrvatov in Slovencev tem večja ob bridki izgubi, katera je doletela v nedeljo našo Avstrijo.

Sožalna seja ljubljanskega občinskega zastopa.

Danes dopoldne se je vršila v dvorani mestnega magistrata sožalna seja ljubljanskega obč. zastopa. Občinski svetniki so prišli v črni obleki. Navzoč je bil skoro polnoštevilno obč. zastop, razun par gospodov, ki so na potovanju in se jim vabil ni moglo dostaviti. Soc. demokratska stranka ni bila zastopana. Zatopnika te stranke ni bilo k seji. Za verifikatorja zapisnika je župan določil obč. svetnika dr. Trillerja in Kregarja. Župan dr. Ivan Tavčar je nagovoril obč. zastop:

Slavni mestni svet! Zadnji nedelje solnčnega rožnika je pretreslo naše cesarstvo neusmiljeno poročilo, da je v bosanski prestolici izdihnil svoje življenje Njegova cesarska in kraljeva visokost nadvojvoda Franc Ferdinand, prestolonaslednik v Avstriji. Kakor v življenju bila je visokemu gospodu tudi v smrti zvesta družica svitla soproga, vojvodinja Zofija Hohenberška. Oba je pokončala zločinska roka, ko sta zemlji, na kateri sta morala umreti, izkazovala simpatije, prijateljstvo in ljubezen! Ze zgolj s človeškega stališča mora sarajevski hinavski in zavratni umor med svetom izbujati viharje jeze in gnjusa, kakor nekdanj, ko je prebela cesarica Elizabeta skrvavela pod morilnim bodalom! Nam Ljubljančanom, ki prisegamo na to, da se slovenska misel od avstrijske misli ločiti ne da, in da je obstoj slovenskega naroda odvisen od obstanka starodavne naše države — pa je pomenjala nedeljska smrtonosna vest pravo katastrofo. Mesto se je takoj zavilo v globoko žalost; prepričan sem, da jih obilo ni moglo spati v noči, radi bodočih skrbi, pa radi sramu, da se je na avstrijskem jugu za tako barbarsko hudodelstvo dobila slovanska roka! Pokojni prestolonaslednik bil je steber države, in z upapolnimi srci so se ozirali na njega vsi narodi naše monarhije! Ti upi so sedaj potlačeni! Ena zavest pa nam ostane: Sveta kri je tekla v zeleni Bosni, dežele, katere je ta kri rosila, so bile ž njo zopet in zopet posvečene in blagoslovljene kot del našega cesarstva. V času nesreče in žalosti dvigajo se naše oči do častitljive osebe ljubljene vladarja! Kakor hrast je, v katerega udarjajo strele. Pa nobena ga ne premakne! Svoje vladarske dolžnosti izpolnjuje, in naj se bliža konec sveta. Tudi v teh dneh je Njegovo Veličanstvo svitel dokaz tiste velikanske moči, katero zajemajo avstrijski narodi iz svoje presvitle dinastije! Menim, da najboljše ustrežam načelom blagopojnega prestolonaslednika, ako ob njegovem in njegove soproge mrtvaškem odru s prepričano dušo vzkliknem: Živeli dinastija in avstrijska domovina! Včeraj sem odposlal sledeči brzojav na Dunaj: Ob groznem zločinu izvršenem na presvitlem prestolonasledniku Francu Ferdinandu polagam

pred visoki prestol imenom dež. stolnega mesta Ljubljane izraze srčnega sočutja ter neomajlive zvestobe in udanosti do visoke cesarske hiše ter neizmerno ljubljene vladarja. Sedaj pa predlagam: Deputacija občinskega sveta izreče naj potom c. kr. deželnega predsedstva presvitlemu cesarju najudanejšje sočutje na neizmerno britki izgubi, ki je zadela visoko dinastijo. Ta deputacija, v kateri bodijo zastopane stranke te zbornice, naj se takoj izvoli.

Izvoljena je bila na to deputacija občinskega sveta: župan dr. Tavčar, za narodno napredno stranko profesor Reiser, za S. L. S. Iv. Kregar in za nemško stranko ravnatelj Pamer. Župan dr. Tavčar je povabil obč. svetnike k rekviji jutri zjutraj ob 10. uri v stolnico ter v znak žalosti zaključil sejo. Deputacija obč. sveta se je nato podala k dež. predsedniku.

Pogreb prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge.

Trupli pripeljejo jutri v Trst. — Mimo Ljubljane na Dunaj.

Uradno poročilo o pogrebu rajnega nadvojvoda in vojvodinje Hohenberg.

Dunaj. Korespondenčni urad poroča, da pripeljejo trupli rajnega nadvojvode prestolonaslednika in vojvodinje Hohenberg v četrtek, dne 2. junija, na Dunaj. Slovesno blagoslovi mrliča v petek, zadušnica bo najbrže v soboto.

Zadnja pot prestolonaslednikova.

Sarajevo. Po cerkvenem blagoslovljenju trupel prestolonaslednika in njegove soproge so včeraj zvečer krstili s trupli takoj prepeljali po železnici v Metković, kamor so jih pripeljali danes. Iz Metkoviča so ju prenesli na krov dreadnoughta »Viribus Unitis«, ki trupli prepelje v Trst. Do Trsta spremlja žalostni sprevod po Adriji, katero je prestolonaslednik tako pristočno ljubil, avstrijska poletna eskadra pod poveljstvom admirala Hausa.

Mrtvega prestolonaslednika in mrtvo njegovo soprogo peljejo mimo Ljubljane po slovenski zemlji na Dunaj.

Dunaj. Iz Trsta peljejo v četrtek mrtvega prestolonaslednika in njegovo mrtvo soprogo po južni železnici mimo Ljubljane na Dunaj. Mimo Ljubljane bo vozil dvorni vlak, v katerem se bodo dala nahajali trupli umorjenega prestolonaslednika in njegove soproge v četrtek okoli poludne.

Trst. Dreadnought »Viribus unitis« pride s trupli nadvojvode Franc Ferdinanda in njegove soproge vojvodinje Hohenberške jutri v sredo zjutraj v Trst. Pripravljajo se posebne pogrebne slovesnosti.

Pogreb.

Dunaj. Krsti rajnikov dospeta na Dunaj v četrtek ob 10. uri ponoči. Na pare se položita skupno v dvorni kapeli. V petek se bo dovolil dostop občinstvu. Zvečer se prepeljeta trupli v Artstätt, kjer se v soboto izvrši tih pokop. Trupli bodo nadvojvode spremljali do Artstätt, cesar pa ostane na Dunaju in se vrne v Ischl v soboto.

Pogreba v Artstättu se udeležita le cesar Franc Jožef, nemški cesar ter člani cesarske rodbine. Vsem drugim vladarjem, ki so povprašali radi pogreba, med njimi tudi prestolonaslednik regent srbski, so odgovorili, da hvalježno odklanjajo udeležbo.

Svečanostni kondukt prestolonasledniške dvojice iz Sarajeva.

Sarajevo. Nadškof Stadler je ob asistenci duhovščine blagoslovil trupli prestolonasledniške dvojice. Nato je bila uradno konstatirana identiteta umorjencev, nakar je posebna komisija zaprla krsti in ju zapečatila. Ključa sta bila zopet posebno zapečatena. Že pred šestimi uro zvečer so bile zastražene vse ulice, po katerih se je imel vršiti kondukt, od gostega špalirja vojaštva. Vojaški špalir vseh vrst je segal od vladne palače do Bistriške ceste. Trupli sta bili razstavljene v črnoopremljeni salonski muslimanski sobi vladne palače. Dragoceni kovinasti krsti sta ležala na katafalku, ki je bil obdan od nebroj sveč. Krsti sta bili čisto zasuti s samimi vencami. Na obeh straneh so stali oficirji, dvorni orožniki in služabniki kot častne straže. Neprestano so dohajali civilni in vojaški dostojanstveniki in molili pred krstama. Ob 6. uri zvečer sta bili trupli zopet blagoslovljeni. Nadškof Stadler z vsem kapituljem, frančiškanski provincial s frančiškanskimi menihi so bili navzoči pri ceremonijah. Nato so podčastniki 84. pešpolka vzdig-

nili krsti in ju odnesli na ulico, kjer sta stala mrtvaška voza. Kondukt je vodil general Appel. Pod zvoki žalostink koračnic se je začel pomikati izprevod po ulici. 24 topov je zagrmelo. Na čelu izprevoda je korakalo več infanterijskih bataljonov in oddelek kavalerije. Sledila je duhovščina z nadškofom Stadlerjem. Pred krsto je vozil voz, silno obložen z venci. Za krsto je sledila prestolonaslednikova neposredna okolica, na čelu ji polkovnik Bardolff in grofica Lanjus. Potem šef bosenske vlade Potiorek, vojaški in civilni najvišji dostojanstveniki in službe prosti oficirji. Izprevod se je pomikal po Bistriški cesti. Po vseh hišah so gorele sveče, po ulicah elektrika. Na Applovem nabrežju in pri Franc Josipovem trgu je čakala velika množica ljudstva, ki je odkritih glav in nemo zrla na »odhod« prestolonasledniške dvojice iz Sarajeva. Ob pol 7. uri je prispel kondukt na kolodvor, kjer je že čakal posebni vlak z mrtvaškim vozom. Ko sta bili obe krsti položeni v mrtvaški voz, je oddalo vojaštvo generalno dešaržo. Nato je nadškof dr. Stadler krsti še enkrat blagoslovil. Ob 7. uri 10 minut je že odpeljal vlak ob zvokih cesarski himne in gromenju topov proti Metkoviću v Dalmaciji.

Prihod trupel v Metković in vkrcanje na »Viribus Unitis«.

Dunaj. Mesto Metković se je odelo v žalno obleko. Mestne svetilke so ovite v črnilo. Ladje v pristanu imajo zastavo na pol jambora.

Trupli sta dospeli z dvornim vlakom iz Sarajeva ob 6. uri zjutraj.

Spremljal ju je cel dvorni štab pokojnikov. Na kolodvoru ju je pričakovala častna kompanija in pomorščaki, cesarski namestnik grof Attems, zastopnik laškega konzulata, vse oblasti, občinski zastop, šolska mladina z učiteljstvom, duhovščina in mnogobrojno prebivalstvo.

Ob poti po Neretvi je na obrežju stalo vse ljudstvo, duhovniki so blagoslavljali trupli z obrežja, zvonovi so peli. Ljudstvo je držalo goreče sveče v rokah.

Krsti so med zvonjenjem vseh zvonov in žalnim tamburanjem prenesli na vojno jahto »Dalmata«. Dvignili so krsto pomorščaki. Krsto prestolonaslednika so pokrili z vojno zastavo in z nadvojvodske standardo, krsto vojvodinje pa z vojno zastavo. Namestnik je položil na prestolonaslednikovo krsto lavorjev venec, na vojvodino krsto pa prekrasni šopek. Zene metkoviške so položile na krsto prekrasni šopek; prav tako častniki 16. zbora in drugi, tako da je bila jahta od rož vs pokrita. Ko je kompanija oddala generaldešaržo, se je jahta začela počasi pomikati. Na krovu se je pokazalo celo dvorno spremstvo pokojnikov in namestnik; spremljale so jahto vojne ladje, naprej pa je plula torpedovka.

Ljudstvo je pokleknilo in molilo. Pred ustjem Neretve je čakala žalni sprevod ladja »Viribus Unitis«, ki je oddala 19 strelav kot pozdrav svojemu mrtvemu admiralu in soprogi njegovi. Potem so dvignili krsti z »Dalmata« na dreadnought. Zadnji del dreadnoughta je bil izpremenjen v kapelo in pokrit z vojnimi zastavami, krsti pa je blagoslovila mornariška duhovščina. »Viribus Unitis« je potem ob 8. popoldne začela pluti proti Trstu. Ima vojno zastavo in nadvojvodske standardo na pol droga, druge ladje ji slede. (Kakor že zgoraj sporočeno, se pripelje vlak s trupli mimo Ljubljane.)

Pogreb v Trstu.

Trst. Vse v Primorju garnizirajoče čete, polki in drugi vojni oddelki se udeležijo slavnostnega spreveda trupel umorjenih žrtev. Sprevod bo v četrtek dopoldne. Z vojne ladje »Viribus unitis« prepeljejo trupli na južni kolodvor. Dragonski polk št. 5 iz Gorice bo tvoril častni špalir od pomola Sv. Karla do kolodvora. Za svečani sprejem se pripravljajo najobsežnejše pogrebne svečanosti. Oddelki raznih polkov pridejo tekom jutrišnjega dne v Trst. Vojaške oblasti, zlasti štacijsko poveljstvo, še niso prejele dvornih navodil glede splošnega žalovanja. Zatrjujejo, da bodo častniki nosili črne portepeje. Tekom današnjega dne pričakujejo v Dunaja zadevnih odredb.

Trst. Bojna ladja »Viribus Unitis« priplove s trupli jutri ob 10. uri zvečer semkaj. Trupli ostaneta čez noč na krovu. Mornarji in vojaški v veliki paradi ju bodo stražili. Slovesni prenos obeh krst z ladje na južni kolodvor se vrši v četrtek zjutraj. Najbrž odpelje krsti posebni dvorni vlak proti Dunaju. Sprevod bo vodil škof dr. Karlin z vso višjo duhovščino in javnimi funkcionarji, na čelu jim namestnik princ Hohenlohe. Sprevod gre od pomola Svetega Karla po obrežju na južni kolodvor. Špalir tvori cela garnizija, to

je. en bataljon 97. pešpolka, trije bataljoni 32. polka in trije bataljoni bosanskega polka. 32. polk bo v veliki paradi, ker je rajni služil od leta 1878. do l. 1883. pri njem kot poročnik in nadporočnik. Danes zvečer bo škof dr. Karlin z namestnikom konferiral glede spreveda. V soboto dne 4. julija se vrši v baziliki Sv. Justa slovesna zadušnica za pokojnika. Celebriral bo škof dr. Karlin, povabljeni so vsi javni funkcionarji in magistrat.

Tuji suvereni.

Dunaj. Razen nemškega cesarja se udeležijo pogrebni slovesnosti tudi več nemških suverenov.

Pokopališče sarajevskih žrtv.

Artstättenu leži kakih 10 minut od Donave nasproti Techelarenu. Gradu je prizidana cerkev. Ko je šlo zato, da se pripravi grob najmlajšemu mrtvo-rojenemu, je izjavil rajni nadvojvoda, da zgradi zase in za svojo rodbino rakev v Artstättenu. Ko so s precejšnjo težavo zgradili rakev, je nadvojvoda prestolonaslednik zadovoljno izjavil: »Vedno sem želel zase in svojce drugo počivališče nego kapucinsko rakev pod Mehlmarktom. Tam bi ne imel miru, ker vozi zgoraj vedno električna.« Nadvojvoda je tudi pokazal kraj, kjer želi, da bi stala njegova rakev.

Dnevne novice.

Cerkvene odredbe povodom smrti prestolonaslednika nadvojvode Franc Ferdinanda in njegove soproge.

V torek 30. junija in v sredo dne 1. julija 1914 bo zvonilo opoldne v vseh župnih cerkvah v Ljubljani. V stolnici je zvonilo v ta namen že včeraj.

V sredo dne 1. julija bo v stolnici ob 10. uri predpoldnem slovesni rekvem, ki se ga udeležijo javne oblasti.

Nadaljnje odredbe za vso škofijo za dan pogreba nadvojvode in glede svetih maš zadušnic se bodo pravočasno izdale.

× × ×

† **Nadvojvoda Fran Ferdinand.** Ko se je minulo sredo pripeljal Fran Ferdinand v Trst, je vse občinstvo opazovalo njegovo zdravo čilost. Na obrazu se mu je poznalo, da je v najboljšem zdravju. Kolodvor ni bil kdovekako močno zastražen in zdelo se je, da nadvojvoda zaupa tržaškemu ljudstvu in se čuti med njim varnega. Na tihe ovacije je odzdravljaj z radostjo in zadovoljstvom.

† **Nameravani izleti Franca Ferdinanda po Kranjskem.** Odkar je prevzel protektorat nad varstvom domačije, se je nadvojvoda Franc Ferdinand še posebno zanimal za kranjsko deželo. Letošnje poletje je nameraval z rodbino inkognito delati izlete iz Miramara na Kranjsko, da bi spoznal celo deželo.

† **Izdaje »Slovenca« ob tragičnem dogodku v Sarajevu.** Današnja večerna številka »Slovenca« je peta po žalostnem dogodku v Sarajevu. Uredništvo je tudi to pot storilo popolnoma svojo dolžnost. Posebna izdaja »Slovenca« je n. pr. v nedeljo zvečer izšla v Ljubljani nad eno uro prej kot »Narodova« in je imela tako obširna in informativna poročila, da se je občinstvo kar trgalo zanjo. Po prvi posebni izdaji v nedeljo zvečer smo včeraj zjutraj priredili novo posebno izdajo na štirih straneh in včeraj zvečer tretjo posebno izdajo na štirih straneh. Danes zjutraj je izšla četrta posebna izdaja »Slovenca«. Današnja večerna izdaja »Slovenca« je peta izdaja po sarajevskem atentatu. Uredništvo je bilo takorekoč neprestano v službi od nedelje popoldne do danes popoldne ter je storilo vse, da dobi občinstvo hitra, točna in zanesljiva poročila.

† **Zveza Orlov v Ljubljani** vabi k izvanredni seji, ki se vrši ta četrtek t. j. 2. julija 1914 ob 6. uri zvečer. Vsled dogodkov zadnjega časa je treba vse potrebno ukreniti, posebno glede orlovskih prireditvev, zato pričakuje predsedstvo polnoštevilne udeležbe. Obenem se odseki opozarjajo, da nedeljska prireditev v čast koroškemu Slovincem odpade, pač pa se odsekovi člani vabijo, da se civilno udeležijo shoda, ki se vrši to nedeljo v »Unionu«.

† **Vodstvo zavoda sv. Stanislava** vsem povabljenim gostom s tem naznanja, da ne bo slavnostne prireditve, ki je bila določena za četrtek 2. julija.

† **»Leonova družba«.** V sredo, dne 1. julija ob 6. uri popoldne se bo vršila seja L. D. v Katoliški tiskarni I. nadstropje. Nadaljevalo se bo posvetovanje o književnem programu.

† **V današnji izredni seji kuratorija Kranjske deželne banke,** sklicane radi Glavne posojilnice, se je predsednik deželne banke g. Karl Pollak spo-

minjal smrti nadvojvode Franc Ferdinanda.

† **Politični shodi na Notranjskem.** V soboto zvečer je imel poslanec g. Gostinčar politični shod v Idriji, na katerem je poročal o političnih razmerah in lokalnih vprašanjih. — V nedeljo zjutraj po rani maši je imel shod na Gori, na katerem je govoril o delovanju državnega zbora in o gospodarskem delu S. L. S. na Kranjskem. Shodu je predsedoval g. Dagarin, župni upravitelj z Ledin. — Par ur potem je bil politični shod na Ledinah, na katerem so volilci z zanimanjem poslušali poročilo svojega poslanca. Shodu je predsedoval župnik iz Zirov, g. Logar. — Na praznik sv. Petra in Pavla zjutraj je bil politični shod na Vojskem. Zbralo se je do 150 mož, katerim je predsedoval g. župan Čar. G. Gostinčar je poročal o političnem položaju v državi in delovanju S. L. S. in novih deželnih nakladah, gosp. Kerhne o kulturnem in gospodarskem pomenu delovanja S. L. S. ter razkril »neodvisnost« liberalne stranke, pod katero skuša na Notranjskem ljudi mešati. Govoril je tudi g. župni upravitelj Kmet in g. župan. — Na vseh shodih so se obravnavala tudi razna krajevna vprašanja in druge stanovske zadeve. Povsod se je izrekla zaupnica stranki in pa g. poslancu Gostinčarju topla zahvala za njegov trud in resno brigo za volilni okraj. Povsod se vidi, da tam, kjer so ljudje poučeni o S. L. S., drže ž njo kakor kremen. — Na praznik sv. Petra in Pavla popoldne je bil sklican shod tudi v Spodnjo Idrijo. Ker je pa došla med tem žalostna novica o umoru prestolonaslednika in njegove soproge, se je shod opustil. Tudi napovedana popoldanska društvena zabava je odpadla v znak sožalja. G. Gostinčar je primerno označil ta žalostni dogodek in izreklo se je globoko obžalovanje nad tem podlim činom.

† **Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.** V nedeljo, dne 5. julija ob 4. uri popoldne bo v stolnici cerkevna prireditev Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Govoril bo profesor dr. Alojzij Merhar o važnosti in blagoslovu Apostolstva. Slovesne litanije ne bodo ob tri četrt na štiri, kakor je bilo prvotno naznanjeno, ampak takoj po govoru. Zeleti bi bilo, da bi se naše razumništvu začelo bolj zanimati za tako aktualno Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

† **Domovinsko varstvo.** Vsled pretresljive smrti Nj. c. in kr. Visokosti nadvojvode prestolonaslednika Franc Ferdinanda, pokrovitelja deželne centralne za domovinsko varstvo, se za 2. julija določeni korporativni obisk razstave v deželnem dvorcu preloži na poznejši čas.

† **Deželni šolski zakon.** Poroča se nam: Deželni zbor se bo, kakor vse kaže, šele v jeseni iznova pečal z deželnim šolskim zakonom. Vse prizadevanje, priti že sedaj do kompromisa z vlado, je ostalo brezuspešno. Deželni glavar je v tej zadevi bil opetovano na Dunaju in je najintenzivneje konferiral z merodajnimi faktorji. Poudarjal je zlasti, da je nujna potreba zadevo dokončati še pred poletnimi počitnicami, da pride učiteljsko osebje še letos do užitkov, ki jih je določil deželni zbor v svojem zakonskem načrtu. Toda ravno tiste določbe šolskega zakona, ki so v korist ljudstva, ne najdejo milosti pri odločujočih vladnih faktorjih. — S tem se pa onemogoča celi šolski zakon, ki mora — to je jasno stališče večine deželnega zbora — dati pred vsem ljudstvu samemu, ki šole plačuje, več pravic v šolskih zadevah. Avtonomna uprava dežele, ki nosi ogromna šolska bremena, zahteva po vsej pravici primeren vpliv na šolstvo v interesu ljudstva. Vpliv krajnih in okrajnih šolskih zastopov se mora primerno razširiti. Šolski pouk se mora urediti praktično, po razmerah kraja in s posebnim ozirom na gospodarske potrebe in opravičene želje ljudstva. Vse to ni v nikakršnem, niti najmanjšem protislovju z državnim šolskim zakonom, kakor se je preuredil leta 1883. Vlada pa stoji na stališču, da morajo v šolskih stvareh imeti vse pravice državni uradniki — vsa bremena pa dežela! Na tako stališče se pa kranjski deželni zbor, dokler ima v njem kaj govoriti Slovenska ljudska Stranka, ne bo nikdar podal. Če vlada hoče vse pravice, — naj pa tudi učitelje sama plačuje. Čujemo, da hoče deželni glavar napraviti še en poizkus, da se zadeva uredi v deželnem zboru vendarle še tekom meseca julija. Vladi nujno svetujemo, naj nikar ne tira z zadeve predaleč. Tudi njena dolžnost je, upoštevati želje in potrebe ljudstva!

† **Liberalni učitelji gredo na Dunaj.** Liberalni učitelji so sklenili, da se podajo pod vodstvom državnega poslanca dr. Ravniharja na Dunaj prosit ministra Hussareka, naj jim hitro

preskrbi večje plače. Želimo jim srečno pot. Bojimo se pa, da bodo stroški ven vrženi, kajti država noče odpri svojih blagajen za učiteljske plače, temuč prijazno odstopa to breme deželi. Deželni zbor je pa učiteljske plače določil v svojem načrtu kranjskega šolskega zakona. Proti temu načrtu pa so vsi liberalni poslanci z dr. Ravniharjem v red, v najožji zvezi z Nemci na vsa usta delali opozicijo in še celo za to glasovali, da naj se ta zakon niti v pretres ne vzame! Če bi bila večina deželnega zbora glasovala po njihovi volji, bi bil načrt šolskega zakona sploh popolnoma pokopan. V deželnem zboru se torej liberalnim poslancem, ki zastopajo liberalno učiteljstvo, ni prav nič mudilo. Poleg tega so proti zakonu protestirali v brzojavkah na ministrskega predsednika. In vendar ni nobene druge poti za ureditev zadeve, kakor zakon, ki ga sklene deželni zbor. V deželnem zboru so bili kontra — zdaj pa gredo na Dunaj prosjači za deželni zakon... To logiko naj razume, kdor hoče. Liberalni učitelji so povabili tudi nemške učitelje, naj gredo z njimi na Dunaj. Ti so se pa vendarle premislili in so povabilo odklonili. — Liberalni učitelji naj hodijo na Dunaj kolikor jim drago. Ti časi so pa v kraju, ko se je še kdo zmenil za njihovo mnenje. — Morebiti se jim edinele posreči, še kaj pokvariti. Njihova svojstva vobče, posebe pa še lastnosti voditelja, so nam skoraj jamstvo za to.

† **Z južne železnice.** Za revidenta sta imenovana adjunkta Ivan Podboj na Raketu in Peter Jernec v Logatcu; adjunkti so postali asistenti: Anton Canjko v Zagorju, Ernst Škerlj v Borovnici, Lud. Bučar v Postojni in Adolf Gestrin v Ljubljani; za asistente v statusu II b je po dvanajstletnem službovanju definitivno imenovan asistent Viktor Devetak v Logatcu.

† **Osebnosti s pošte.** Poštni praktikant Francišek Hervatin je imenovan za poštnege asistenta v Rovinju. Poštni asistent Ernest Jagritsch je premeščen iz Trsta v Maribor, poštni oficijal Mischan Anton pa iz Maribora v Trst. Poštni nadoficijal Vellam Roman je vpokojen stalno, poštni asistent Traubner Simeon pa začasno. — Poštar Jožef Hrast je imenovan za nadpoštara v Nabrežini 2. Za poštara na Bledu 1 je imenovan poštni oficijal Anton Učakar, za poštara na Bledu 2 pa poštni ekspedient Ivan Florjančič. Za poštarico v Šmartnem pri Litiji je imenovana poštna adjunktinja Marija Sore, za poštne oficijante so imenovani: poštni aspirantje Mihelič Leopold za Trst, Pavšek Anton za Št. Peter na Krasu, Schiffrer Vojteh za Opatijo, Kos Karel pa za Pazin; za poštne oficijantke: poštne aspirantke Mesesnel Mariča za Vipavo, Vadnov Vekoslava za Sežano, Fortuna Elvira pa za Trst. — Poštni oficijal Brus Leopold je premeščen iz Divače v Ljubljano, poštni oficijal Ulčakar Francišek iz Trsta v Matulje, poštni oficijal Kervisar Vekoslav iz Červinjana v Trst, poštni oficijal Androja Jožef iz Rovinja v Trst, poštni oficijal Bizjak Filip iz Malega Lošinja v Trst ter poštni oficijal Hrast Paul iz Tržiča na Goriškem v Trst. — Premesčene so nadalje poštne oficijantke: Godina Zmagoslava iz Sežane v Trst, Beifuss Regina iz Tolmina v Postojno, Zelen Emilija iz Postojne v Opatijo, Vrtačnik Zmagoslava iz Idrije v Opatijo, Kozarog Ivanka iz Labina v Trst, Warthol Antonija II. in Kobarida v Trst, Slavina Evelina iz Pazina v Trst, Dejak Adela iz Poreča v Pazin, Rapotec Vida od poštnege urada Trst 13 k poštnege uradu Trst 1. Iz poštne službe je odpuščena poštna ekspedientka v Suhorju: Ljubec Ana. Umrla je poštarica v Šmartnu pri Litiji: Watzak Klementina.

† **Premeščenje na državni železnici.** Premeščena sta asistenta Friderik Wurner s Hrpelj-Kozine v Bohinjsko Bistrico in Marij Rust iz Bohinjske Bistrice k obratnemu uradu v tržaški prosti luki.

† **Iz davčne službe.** Davčni nadupravitelj Adolf Ruda v Ljubljani je o priliki vpokojitve dobil naslov cesarskega svetnika.

† **Iz orožniške službe.** Ritmojster Franc Hadwiger je od ljubljanskega orožniškega poveljstva št. 12 prestavljen k poveljstvu št. 5 v Lvovu. — Srebrni zaslužni križec s krono je podeljen orožniškemu stražmojstru v Ljubljani Valentinu Legatu.

† **Strelna iz požari v ljubljanski okolici.** Med včerajšnjo nevihto, ki je popoldne divjala v ljubljanski okolici, je strelna udarila in užgala hišo pri Polavčniku v Zavoglah, Bajdetov kozolec v Mostah in Černetov hlev v Snerbijah. Vsa ta poslopja so pogorela. Na pomoč sta prišli požarni brambi iz Za-

loga oziroma Most, ogenj so pa medtem že nekoliko omejili vaščani, ki so pridno gasili. Škoda pri Černetu je deloma krita z zavarovalnino pri banki Slaviji. Iz Zadvora se poročajo, da je strelna udarila v kozolec in neko hišo. Hišo so rešili. Zgorela je samo streha.

† **Izgubljena dijaka.** Zemljič, učenec I. gimnazijskega razreda, doma iz Toplice pri Zagorju in Farčnik, učenec istega razreda, doma iz Luč pri Celju sta stanovala v Ljubljani pri Komotarki. To sta za mali znesek opeharila in odšla s pretvezo od hiše, da delata ponavljalne izpite. Rekla sta tudi, da pride brat prvega in bosta v hotelu prenočila. Ker ju pa le ni bilo dva dni domov, se je začela oblast zanimati zanj. V Radečah sta posestniku Trebše s silo odtrgala pri čolnu ključavnico in čoln vzela ter odjadrala — Bog ve kam!

† **Avtomobilne vožnje.** Dne 8. julija t. l. je poskušnja avtomobilne vožnje na progi Kranj—Brezje—Radovljica—Bled, dne 9. julija t. l. Kranj—Kamnik—Domžale in dne 10. julija t. l. Kranj—Jezerško—Železna Kapla. Začetek vsake vožnje je ob 8. uri zjutraj iz Kranja. Iščejo se interesentje in družabniki za te proge. Kdor želi pristopiti k tej družbi, se lahko oglasi pri poskušnji teh voženj pri gosp. Antonu Kolenecu, veletrgovcu v Celju, ki bode takrat navzoč, ali pa pismeno direktno v Celje. Po poskušnji in po dovoljenju c. kr. okrajnega glavarstva se začne takoj z vožnjo, tako da bode letošnja polteno sezija že vse v popolnem teku in redu. — Dne 2. julija je poskušnja avtomobilna vožnja na progi Črnomelj—Kočevje, dne 3. julija t. l. Črnomelj—Vinica. Začetek vsake vožnje ob 8. uri zjutraj. Glede interesentov in družabnikov velja isto kot zgoraj.

† **Obesil se je** Franc Grum, posestnik in gostilničar, Studenec pri D. M. Polju. Zjutraj je še skladal ječmen, popoldne so ga pa našli obešenega. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

† **Skočil pod vlak.** Včeraj popoldne je skočil železničar Anton Kalusa iz Barkovelj pod vlak na tiru južne železnice, vodečem mimo Barkovelj. Njegovo truplo je bilo popolnoma razmesarjeno. Vlak mu je prestrigel vrat. Nsrečnež je skočil iz obupa in nesrečne ljubezni pod vlak.

† **Vlagatelje »Glavne posojilnice«,** ki so se poravnali z likvidacijskim odborom na 30% svojih vlog, opozarjamo, da prične »Kreditna zadruga« izplačevati poravnalne svote jutri dne 1. julija t. l. Podrobnosti so razvidne iz inserata v današnji številki.

† **Na vseh javnih koroških cestah** se uvede, počenši s 1. novembrom 1914 vožnja po levi strani (ogibanje na levo in prehitevanje na desno stran).

Vabilo

na

redni občni zbor Kat. tiskovnega društva v Ljubljani,

ki se vrši

v ponedeljek, dne 6. julija 1914, ob 10. uri dopoldne v posvetovalnici Katoliškega tiskovnega društva v I. nadstropju, Kopitarjeva ulica šte. 6.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Volitev odbora.
3. Slučajnosti.

Odbor.

Iz seje kranjskega deželnega odbora

dne 27. junija 1914.

Ker je deželnozborski sklep o inkorporaciji Spodnje Šiške v Ljubljano dobil Najvišjo sankcijo, se pošlje deželni zastopnik k prevzemanju poslov dne 1. julija t. l.

Sklene se protest proti podaljšanju mitnine na Savskem mostu pri Sv. Jakobu, ker je v protislovju s § 23., točka 3., kranjskega cestnega zakona.

Sprejmejo se pogoji c. kr. poštnege ravnateljstva v Trstu radi napeljave žic deželnega telefona na drogovi državnega brzojava z uporabo deželnih elektrarn.

Ker interesenti v Bojancih odklanjajo projekt deželnega odbora za vodno preskrbo te vasi, se cela zadeva odloži.

Zgradba vodovoda v Planini (okraj Črnomelj) se odda tврdki Rumpelj.

Dovoli se polovični prispevek k nakupu ovac živinorejski zadrugi v Senožečah pod pogojem, da zadruga dá mladiče vedno najprej deželnemu odboru na razpolago.

Vzame se na znanje, da je c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici proglasilo gozdni nasad na blejskem gradu kot »prepovedan gozd« z ozirom na varstvo letovišča.

Dovoli se Mlekarski zadrugi v Št. Vidu pri Vipavi deželni prispevek k napravi sirarne.

Odredi se revizija trase za namestitev ceste Rakitna-Borovnica.

Določiti se na dan 21. julija t. l. skupno zborovanje vseh vipavskih občin, ki bodo deležne skupinskega vodovoda, v Tabru pri Vipavi.

Dovoli se za eno leto vožnja avtobusa skozi selško dolino od Škofje Loke do Železnikov proti prispevku ¼ vin. za tonski kilometer s podrobnostmi določili prometnotehniškega značaja.

Popravljalna dela v deželnem gledališču se oddajo tvekdram Ogrin (zidarska), Žitnik (kleparska), Petek (slikarska) in Černe & Remžgar (pleskarska).

Sprejme se predlog obrtnega pospeševalnega zavoda radi deželnega prispevka k udeležbi razstave nemškega delovnega zbora v Kolinu ob Renu. Razstave se udeležijo obrtniki Kregar (pasarstvo), Pengov (kiparstvo), Rojina (mizarstvo) in Weibl (ključavničarstvo).

Priljudi se razširjenju ljudske šole v Starem trgu pri Ložu v šestrazrednico.

Deželni glavar poroča obširno o započeti akciji članov »Glavne posojilnice«, da bi se rešili popolnega pogina vsled neomejenega jamstva. Poudarjal je, da ne bi bilo v interesu dežele, če bi prišlo do popolnega poloma, ker bi bilo potem uničenih mnogo gospodarskih eksistenc in bi trajno trpel kredit dežele. Gre se za vprašanje splošne koristi. Smatra tedaj za umestno, da dežela ne ostane pasivna, temveč vsaj začasno poseže vmes, da bo »Kreditni zadrugi« mogoče začeti dne 1. julija t. l. z izplačevanjem poravnalne kvote. Gre se izključno le za osiguranje, da tisti, ki so se poravnali za 30 odstotkov, dobijo poravnalni znesek. Absolutno in brezpogojno izključeno pa je, da bi kak upnik dobil več kakor teh 30 odstotkov. Kdor se noče poravnati, bo sam trpel posledice. Gre se izključno le za gospodarsko rešitev neomejeno jamčujočih članov, ki so člani »Kreditne zadruge«, ali pa, ki so pri tej zadrugi plačali odpravnino. Deželni glavar stavi tozadevne predloge, glasom katerih sme deželna banka pod gotovimi pogoji vskočiti z meničnim kreditom do gotove meje in ji deželni odbor nudi gotove sigurnosti, toda le tedaj, če vodstvo cele zadeve preide popolnoma v roke »Zadružne zveze«. Po daljši temeljiti debati so se sprejeli predlogi deželnega glavarja.

Ljubljanske novice.

Vsi odbori naših društev v Ljubljani in okolici se tem potom vabijo, da se polnoštevilno udeležijo seje, ki se vrši danes, v torek 30. junija, ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Ljudskega Doma«.

Iz Ljubljane v žalosti. Ljubljana se vedno bolj odeva v žalno obleko. Sedaj vihajo že tudi skoro iz vseh privatnih hiš črne zastave. Upamo, da bodo v četrtek, ko se peljati trupli prestolonaslednika in njegove soproge mimo Ljubljane in v petek ob pogrebu vse trgovine, tovarne in delavnice zaprte.

Iz Novi prestolonaslednik v Ljubljani. Leta 1909. je menda v takem času kakor je sedaj obiskal Ljubljano tudi nadvojvoda Karel Franc Jožef, sedanjí prestolonaslednik, njegova mati Marija Jožefa in mlajši brat Maksimilijan. Nadvojvodi Karolu Francu Jožefu, ki je bil takrat še nadporočnik, je razkazoval ljubljanske zanimivosti grof Chorinsky. Bil je nadvojvoda tudi na stolpu ljubljanskega gradu in je ob tej priliki podaril nekemu navzočemu vojaku, ki mu je držal sabljo, cekin za 10 kron. Tudi čuvaju v stolpu je poslal pozneje cekin za 10 kron ter se je v stolpu tudi podpisal v knjigo za tujce. Nadvojvoda si je ogledal tudi tivoljske nasade, tivoljski grad, Radeckijev spomenik, jubilejni most in sploh vse znamenitejše zgradbe. Ogledoval si je Ljubljano dopoldne in popoldne ter je izjavil, da mu je Ljubljana zelo všeč ter da jo bo še posetil, kadar bo prilika. Prenočeval je nadvojvoda v hotelu »Union«, medtem ko je nadvojvodinja Marija Jožefa prenočevala v svojem salonskem vozu na kolodvoru. Visoki gostje so se odpeljali iz Ljubljane naprej šele drugi večer.

Iz Brez srca in brez takta so nekateri ljudje. Vsako pošteno srce pretresajo poročila o sarajevskih dogodkih, nekateri pa imajo srca, ki so sposobna ob tem veseljačiti. Šentpetersko liberalno društvo je priredilo v nedeljo

popoldne svojo veselico v gostilni pri Možini na Radeckega cesti. Dasi se je vest o zločinskem umoru prestolonaslednika raznesla v nedeljo proti večeru po vsej Ljubljani in vse osupnila in pretresla, je to društvo ob hrupni godbi Sokola I. veseljačilo, rajalo in razsajalo nepretrgoma dalje čez polnoč. Naši somišljeniki so prišli pred gostilno zahtevati, da se rajanje neha. Pravijo, da se jim je od nekega odgovorilo: »Vlada nas ni nič obvestila, ne nehamo, dokler ne dobimo uradnega obvestila« (!). Ne le na Dunaju, tudi v Nemčiji, celo v Srbiji, so se ob tej žalostni vesti prekinile in odpovedale veselice in gledališke predstave — v Ljubljani so pa napredni prosvetnjaki rajali nemoteno dalje. Zares čudna »prosveta«. — Pod Tivoli so gugalnice bile te žalostne dni neprestano v teku in musika je hreščala. Ti ljudje bi zaslužili, da jim magistrat takoj odpove prostor! V kavarni »Central« so še danes ponoči neprestano godli in muzicirali. Menda bi bilo prav, da bi se take brezsrčne ljudi, ako že sami nimajo dovolj pijetete in lojalnosti, z merodajnih mest tega naučilo!

Iz Aretacije v Ljubljani. Kakor čujemo, je policija aretovala zidarja Matevža Kepiča in slikarja Adolfa Perkota, ki sta odobraval sarajevski zločin.

Iz Z aretiranim Gantarjem, bivšim orožnikom, gosp. Josip Gantar, vpok. stražmojster, sedaj korespondent v izseljeniški pisarni »Red Star Line« v Ljubljani, ni identičen.

Iz Umrli so v Ljubljani: Marija Roblek, hiralica, 80 let. — Ivan Gomilar, žel. uslužbenec v pok., 43 let. — Ludovik Inglič, sin žel. lampista, 15 mesecev.

Iz Najden je ščipalnik v šentpeterskem predmestju. Izgubitelj ga dobi nazaj na Franca Josipa cesti št. 16. IV. 9.

ALBANSKE ZMEDE.

Albanski ministrski predsednik Turkan paša je odpotoval v Rim in na Dunaj. Bajce obišče vse dvore, da izposluje podporo velesil za albanskega kneza. Iz Drača se poroča, da sta polkovnik Filip in admiral Troubridge v nedeljo, 28. t. m. obvestila albanskega mbreta, da je njegov položaj nevzdržljiv in da sta mu svetovala, naj se prestolu odpove. Knez je izjavil, da želi obrok za premislek. Kneza nihče več ne mara. Radi postopanja nizozemskih častnikov je vlada odstopila. Polkovnik Filip se je sam podal k vstašem in se je z njimi pogajal. Vstaši so izjavili, da se bodo šele pogajali, ko knez odstopi. Knez se slepo zanaša na Prek Bib Dodo, ki pa razpolaga samo z 2500 možmi, ki so strašno klali in plenili, vstaši pa štejejo 10.000 mož.

Zadnje vesti.

DOMOVINA V ŽALOSTI.

Šmartno pri Litiji. Iz zvonika in docela vseh hiš vihajo žalne zastave. Občinski odbor zbran pri seji je odpisal sožalje na pristojno mesto. — Županstvo Šmartna pri Litiji.

ZBOROVANJE »SLOMSKOVE ZVEZE« V MOKRONOGU.

Mokronog. Zborovanje »Slomskove zveze« je odloženo na jesen.

VELIKANSKO RAZBURJENJE V ZAGREBU. — SABOR VSLED NEMIRNE MORE SEJE ZAČETI. — EN AKADEMIK SMRTNO RANJEN.

Zagreb. Včeraj so se tu vršile velike demonstracije, ki so trajale do polnoči. Demolirani so: srbska šola, srbski sokol, srbska hiša in nekaj trgovin. Nekaj ljudi je ranjenih.

Mestni svet je danes imel sejo. Sklenila se je sožalna brojavka na cara. Pravaški zastopnik struje okoli »Hrvatske« Hrutić je od župana Holca zahteval, da mora vse srbske redove nemudoma vrniti. Nato se je seja zaključila.

Pred saborsko palačo se je nabrala velika množica ljudstva. Markov trg so zasedli konjenica, orožništvo in policija. Množica, sestojeca iz takozvanih legionarjev, je hotela v sabor, a je oborožena sila ni pustila.

V saboru samem so poslanci pravaškega krila okoli »Hrvatske« začeli silen hrup. Ne pustijo govoriti nikomur. Poslanci so prišli v črnih oblekah. Poslanci pravaškega krila okoli »Hrvatske« napadajo koalicijo in nadškofa Bauera. Kriče nanj: »Sram vas bodi! Pojte domov!« Napadajo grofa Kulmerja. Sekcijskemu šefu Tropschu kličejo: »Vaši najvišji uradniki imajo bombe!« Napadajo celo koalicijo, kličejo ji: »Veleizdajci! Vaše središče je Belgrad, ne Zagreb in Dunaj!« Sabor še zdaj ni prišel na dnevni red.

Pravkar so legionarji na vseučiliščnih stopnicah napadli nekega akademi-

ka, člana ABC-društva. Ranili so ga na glavi, ki je razbita. Prenesli so ga smrtno ranjenega v bolnico.

Po Zagrebu se govori, da se bodo demonstracije obnovile.

KONEC VIHARNE SEJE HRVATSKEGA SABORA. — AKADEMIK LE LAHKO RANJEN. — SOŽALJE SABORA.

Zagreb. Predsednik je sabor otvoril ob 11. dopoldne. Takoj ko se je predsednik dr. Medaković oglašal, so poslanci krila okoli »Hrvatske« začeli vzklikati: »Morilci!« »Tu ni mesta za Srbe!« »Srbski morilci!« »Vi ste ubili prestolonaslednika!« »Mi se bomo maščevali!« »Vun s Srbi!« Proti zapisničarju so metali akte in knjige, z nogami cepetali, bili po pulatih. Večina je klicala: »Mir!« Zatluka je zaklical nazaj: »Ali ste bombo s seboj prinesli?«

Vsled tega nastane strašanski šum. Člani krila okoli »Hrvatske« se vzdignejo s sedežev in kličejo: »Doli s Srbi! Abzug koalicija! Doli z morilci! Mi nismo denunciantje, mi povemo samo resnico! Tu je vmes belgrajska roka!« Šum je trajal dve uri. Klicali so: »Srbski politiki hočejo monarhijo razkosati.« Ko je zapisničar pričel čitati zapisnik zadnje seje, so člani krila okoli »Hrvatske« metali vanj akte. Člani krila Mile Starčevića so bili ves čas mirni in se hrupa niso udeleževali. Predsednik je začel govoriti sožalno izjavo. Člani krila okoli »Hrvatske« začno vpiti: »Mi ga ne pustimo govoriti!« Med tem so člani večine vstali s sedežev, da poslušajo sožalno izjavo. Člani krila okoli »Hrvatske« bučijo in hrumi-jo dalje. Kličejo: »Vi ste srbski kurz in avgurirali!« Predsednik sejo prekine. Člani krila okoli »Hrvatske« kriče dalje: »Hrvati morajo iz koalicije izstopiti!« Ko se je seja zopet začela, so se nemiri ponovili. Vendar se je predsedniku zdaj v največjem šumu posročilo podati sožalno izjavo. Izjavil je, da bo zastopal on sabor na sprevedu. Prihodnja seja se pismeno skliče. — Potem so se na ulicah zopet začele demonstracije. Policija je demonstrante kmalu razkropila. — Oni akademik, o katerem se je poročalo, da je bil smrtno ranjen, je le lahko ranjen. Kdo je, se še ne ve; pravijo, da je član akademične organizacije pravaškega krila okoli »Hrvatske«.

Zagreb. Pri včerajšnjih demonstracijah, ko je padel prvi kamen na okna Pribičevićevega stanovanja, je pričel Pribičević streljati iz svojega stanovanja na ljudi, a ni nikogar ranil.

SESTANEK JUGOSLOVANSKIH NACIONALISTOV.

Dunaj. Jugoslovanski nacionalisti iz vseh pokrajin juga so imeli tukaj minulo nedeljo zaupen in tajen sestanek, na katerem so pred vsem revidirali svoj nacionalistični program in se posvetovali o ustanovitvi enotne stranke. Med nacionalisti prevladuje revolucionarna struja.

CESAR.

Dunaj. Po najnovejših vestih se cesar vrne v 181 šele začetkom prihodnjega tedna.

TESTAMENT.

Dunaj. Cesar je danes sprejel grofa Berchtolda v avdienci. Testament prestolonaslednika se je otvoril danes popoldne.

SOŽALJE DUNAJA.

Dunaj. Danes se je zbral mestni svet k sožalni seji. Župan dr. Weiskirchner je podal sožalno izjavo. Odpisala se je cesarju sožalna depeša. Seja je bila imponentna sožalna izjava.

SRSKI DEL MOSTARA V PLAMENU?

Zagreb. Iz Mostara prihaja semkaj vest, da je srbski del mesta v plamenu. V Sarajevu glasom poročil pravaških listov se ni prišlo do miru. Med aretiranimi Srbi se nahaja tudi urednik »Srbske Riječi« Kobasica. Zaprtih je nad 100 Srbov. Brat bivšega predsednika sabora Šola je bil zaprt na meji, ker je v »Narodu« pisal zoper monarhijo.

POTIOREK SE USMRTL?

Trst. Tu se pripoveduje, da je tukajšnje brigadno poveljstvo dobilo službeno vest, da se je fem. Potiorek usmrtil.

DEMENTIRANE VESTI.

Dunaj. Vesti, da srbski del Mostara gori in da je FZM. Potiorek izvršil samoumor, se uradno dementirajo.

ZALOGO BOMB NAŠLI.

Sarajevo. Policija je našla v stanovanju neke žene 20 bomb. Ta vest je vzbudila silno senzacijo, dasi še ni službeno potrjena.

Prodaja se dobro ohranjena

BLAGAJNA

(Kontrollkasse). Cena 600 K. Naslov pove uprava tega lista pod št. 2163 (znamka).

Vlagateljem „Glavne posojilnice“.

Poravnava med člani »Glavne posojilnice« in vlagatelji je dosežena. Likvidacijski odbor »Glavne posojilnice«, ki se je v imenu članov »Glavne posojilnice« poravnal z vlagatelji, je v svoji današnji seji odstopil vse pravice, pridobljene s poravnavo z upniki »Glavne posojilnice«, novi »Kreditni zadrugi«, ki je prevzela tudi vse dolžnosti iz teh izjav, zlasti dolžnost izplačati 30% kvoto vlagateljem »Glavne posojilnice«.

Zato je načelstvo »Kreditne zadruge« v današnji svoji seji sklenilo, da se izplača onim vložnikom »Glavne posojilnice«, ki so se poravnali z likvidacijskim odborom, oziroma »Kreditno zadrugo«, poravnana 30% kvota njihovih vlog, kakor dogovorjeno dne 1. julija t. l.

Vsak upnik, ki se je poravnal, dobi lahko 1. julija plačilo v prostorih »Kreditne zadruge« v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 8, hotel Lloyd. S seboj ima prinesiti vsakdo svojo vložno knjižico, da jo izroči pri izplačilu »Kreditni zadrugi«. Ker pa je vseh vlagateljev preko 1200 in bi bilo povsem nemogoče, vsem vložnikom na en dan izplačati denar, ker bi bil naval ljudi prevelik, priporoča načelstvo »Kreditne zadruge«, da pridejo oni vlagatelji, ki imajo vloge do 1000 K, po plačilo v sredo, dne 1. julija in v četrtek, dne 2. julija t. l.; oni, ki imajo vloge od 1000 K do 2000 K v petek, dne 3. julija in v soboto, dne 4. julija; tisti, ki imajo vloge od 2000 K do 5000 K v ponedeljek, dne 6. julija in v torek, dne 7. julija, tisti, ki imajo terjatve od 5000 K do 10.000 K v sredo, dne 8. julija in v četrtek, dne 9. julija in oni, kateri imajo višje vloge kot 10.000 K, pa dne 10. julija in nadaljne dni.

Kot legitimacija služi vložna knjižica »Glavne posojilnice«.

Izplačevalo se bo vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne, popoldne se ne bo izplačevalo.

Oni vlagatelji, ki žele, da se jim pošlje denar po pošti, naj to naznani načelstvu »Kreditne zadruge« pismeno in obenem vpošljejo svoje vložne knjižice v rekomandiranem pismu; vendar moramo pripomniti, da radi silnega navala ljudi, ki ga je pričakovati v prvih dneh izplačevanja, ne bo mogoče razpošiljati denarja po pošti pred 13. julijem.

Denarne zavode, ki so se poravnali, pa prosimo iz istega vzroka, da predložijo svoje vložne knjižice v izplačilo 30% kvote šele v času od 15. do 31. julija t. l.

Izrecno pa še enkrat poudarjamo, da priporočamo to razvrstitev izplačil samo raditega, da ne nastane prve dni prevelika gneča. Plačilo pa je vsakemu vlagatelju na razpolago, če ga zahteva že dne 1. julija 1914.

»Kreditna zadruga« si pridrži pravico zahtevati od vseh upnikov »Glavne posojilnice« pravilno, javno poverjeno listino z odstopom vseh izvršilnih pravic glede poravnane terjatve.

V Ljubljani, dne 27. jun. 1914.

Za likvidacijski odbor »Glavne posojilnice«:

Ivan Mikuž m. p.,
t. č. predsednik.

Dr. Oton Fettich m. p.,
t. č. odbornik.

Za »Kreditno zadrugo«:

Jean Schrey m. p.,
t. č. načelnik.

Anton Rojina m. p.,
t. č. nam. načelnika.

SOLČNO ZDRAVILIŠČE
Bled, Kranjsko. Zračno in dietetično zdravljenje, svetlobne in solne kopeli, lega krasna. Izborni zdravilni učinki. Maj — oktober. Prospekti zastoj in franko. 1914

Rikli

Išče se

2143

strojnik

Plača po dogovoru. Naslov pove upravništvo pod števil. 2143.

Dijakinje

2110

se sprejmejo na hrano in stanovanje nasproti licata. Naslov pove uprava »Slovenec« pod št. 2110. (Znamka za odgovor.)